BERNA DURMAZ

BİR HAL VAR SENDE

ÖYKÜ

CAN

© 2012, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı i i olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Eylül 2012
Bu kitabın 1. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Faruk Duman

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak baskı: Azra Matbaası
İç baskı ve cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-1519-8

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com

BERNA DURMAZ

BİR HAL VAR SENDE

ÖYKÜ

Berna Durmaz'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitabı:

Tepedeki Kadın, 2011

BERNA DURMAZ, 1972 tarihinde Kırklareli'nde doğdu. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü'nü bitirdi. Öyküleri 1995 yılından bu yana *Kopuş*, *Adam Öykü*, *Notos* ve *Sözcükler* dergilerinde yer aldı. İlk öykü kitabı *Tepedeki Kadın* 2011 yılında yayımlandı.

İçindekiler

TAŞ
Zati'nin Yıldız Gözleri 13
Lal 17
Gelincik Yaprakları 21
Ekmeğin Yanığı 25
Sütten Beyaz Taşlar 29
Sepetin Çürüğü 33
KUŞ
İpin Kanatları 39
Ağacın Dediği 45
Yılanın Gözü 51
Kalpteki Kuş 55
Söz 59
Göç 63
GÖL
Giden 69
Kum 73
Kırılma 77
Manolya 81

Un
Çakıltaşı

TAŞ

ZATİ'NİN YILDIZ GÖZLERİ

Akşamdan hazır etmişti giyitlerini. Çulunu çaputunu güneşe sermişti ki kurusun. Evinin kara rutubetini ilk kez görüyor gibiydi. O gün, onu görmeye gittiğim günü diyorum, koca kırmızı bir mayıs gülüydü her zaman bu Zatinur, bu kez kapamış yapraklarını, sanırsın bir taze gonca.

"Kokumu kilitledim çeyiz sandığıma," dedi. "Varasıya karışmasın yabancı rüzgârlara."

Karşıma oturdu, boynunu büktü, dizlerini birleştirdi, entarisinin eteklerini çekti çekeledi. Bir gülesim geldi.

"Ormandaki mi?" dedim.

"Hı hı..."

"Kız o hayal, yok öyle bir şey," diyeceğim, diyemedim. Ömründe bir hayali olmamış ki ne bilsin.

"Öyle olsun," dedim ama yüreğimden de bir ağlama isteği geçti o saat. Vay, dedim içimden, babanın şarap çanağına... Bu dünya ne ister şuncacık kızdan.

Gözlerine baktım, nasıl çakmak. Bulutsuz gecede göreceğin en parlak yıldızı at kenara, koy onun gözlerini. Ben öyle görmemiştim hiç Zatinur'u. Bunca zamandır gelir giderdim, kaç kez girdim kara bir yılan gibi yatağına, o hiçbirinde sıyırıp atmadı beni. Bacaklarına dolanmama sessizce razı oldu. Buydu Zati, uysaldı olmuşlara,

olanlara. Baktım, az önceki oturuşu değişmiş. Başını dimdik tutmuş, yüzü bir çelik ok. Şimdi yanaşmaya kalksam, doğrar beni bile bin parçaya. Öyle bir kuvvet gelmişti şu cılız kızcağıza.

Nereden geldiğini sor, soramazsın. Durup bakarsın öyle, ölmüş atın gerisi gibi. Ne bilsin kız, neler düşünmüş de, nelere yormuş. Hayal, hepsi hayal ya, benim bile iki paralık ciğerimi sızlatır.

A, kuşluğun önünde durmuş adam. A, yüreği yarılasıca. Sen öyle bakasıya çoktan yol alır Üsküdar atlıları. Tavını bulan demirini döver de, ateşini bile söndürür. Sen öyle durasıya, ananın ininde saklı samanlar çoktan bulur yerini. Önünde bir kupa ununla, eleğini duvara asan sen olursun.

Sana bunları demezdim ya, sen öyle hayalifener gibi sallanıp durunca...

Bu kız böyle değildi önceden. Anasının bir öğüdüymüş, taş gibi saplı tutardı böğründe. Kol kırılır yen içinde, demiş kadın. Ne daha sümüğünü yalarken vardığı kocaya çıkarmış gıkını ne gelene gidene. Bir helal çekmiştir kızına anası, kemiklerinde yılanlar oynaşırken. Gökten bir madalya sarkıtılsa Zati'ye verilirdi herhalde. Ben onu tanıdığımda böyleydi, kırmazdı kimsenin gönlünü.

Sonra bir gün, seni görmüş işte kuşluğun önünde. Sen birden, ormandan mı, dağdan mı, taştan mı nereden çıktıysan, düş gibi, hayal gibi. Ecinni miymişsin, ormanın prensi mi? Kız aklı değil mi, öyle diyor.

Diyor ki; iki gözü iki kaynar kazandı. Kazanların içi fokurtulu kara bir sıvı. Taşmış, dökülmüş yerlere. Döküldüğü yerde boncuk boncuk göz açılmış. Ormanın boz toprağı gözden parça parça yarılmış. Bir de durduğu yerde durmayıp iki kazan gözünü başımdan aşağı boca etmez mi? Her yerimde gözler açılmaya başladı birden. Gül gibi, yaprak yaprak gözdü ki karaydı güllerin rengi.

Yüzümde, elimde, kolumda, üstümde başımda... Neresi varsa gözünün değdiği, her yerim göz oluverdi.

Diyor ki; gözler açıldıkları gibi kalsalardı ya. Tümü birden görmeye başladı. Evimin yolunu zor buldum. Yol, bildiğim yol değildi çünkü. Ağacı, çiçeği, dalı, yaprağı bu kadar bol muydu bu yolun? Evim, sabah çıkarken bıraktığım ev değildi. Çulu çaputu bir eski göründü o gözlere. Rutubetin çürüttüğü ne varsa evin önüne yığdım. Koca bir ateş yaktım ki, yalımdan kaçan pireler koca bir ordu kurup evi terk etti. Kuytunun köşenin çerini çöpünü ayıklamak günlerimi aldı. Bir deli güç gelmişti ki, değil evimi, tekmil evleri yıkıp yeniden yapabilirdim.

Gece olunca yorgunluktan, kendimi boş bir çuval gibi yatağa bıraksam da, kendi gözüme bir gram uyku girmedi. Gözlerin biri kapanıp biri açılıyordu. Yatamayıp, kalkıp oturuyordum evimin önünde. Bir gökteki yıldızlar kırpışıyordu, bir benim üstümdekiler. Karşılıklı, gün ışıyana dek.

Böyle diyor da susuyordu. Bu kadar göz görünce her şeyi, insanın yüreği işkembe olsun da dayansın. Evinden aşağılara bakıyormuş o gözlerle, kente, ormana, insanlara bakıyormuş. Geçmişini, anasını babasını, koca dediği adamı getiriyormuş o gözlerin önüne. Sonra dönüp dönüp sana takılıp kalıyormuş işte. Kaç gece, kaç gündüz, açılan bütün gözleri ve kendi gözleriyle, içer gibi, hayalindeki sana bakıyormuş.

Acımaya başlamış yüreği sonunda, günde unutulan çökelek gibi. Ağlamaya başlamış birden gözleri. O kadar çok gözyaşı çıkmış ki, buradan aşağılara akarak derenin suyunu bahara varmadan kabartmış.

Bunları derken hâlâ ağlıyordu Zatinur. Bunca yıldır tanırım, hiç böyle görmemiştim onu. O gün, karşımda bir heykel gibi dimdik oturan kadın gitmişti de yerine, evinin önüne yığdığı yığıntıdan beter biri gelmişti. Dışa-

rı çıkarıp yaydığı eşyaların hiçbirini taşıyamamıştı içeri.

"Hani bir güç gelmişti, ne oldu sonra?" dedim.

Yine, ormanın bir kuytu köşesinde görmüş seni. Dere olup akmış, kayık olup kaymış sana doğru. Sen, toprağa gömülü bir gülle gibi durmuşsun durduğun yerde. Bir adım atamamışsın kıza doğru da, üzerine boca ettiğin ne kadar gözün varsa toplamaya kalkmışsın kızın üzerinden. Demişler ki sana, kirlidir Zati. Sen de, ayağının altına alıp yüreğini, bu sözü dinlemişsin.

Ben Zati'ye kirli diyenin alnını karışlarım. Kafalarını koparıp gerilerine veririm ki kendi kıçlarındakini görsünler.

Sana bunları demezdim, demezdim ya, ayazda kalmış dal gibi sallandığını görünce...

"Haydi kalk," dedim Zati'ye. "Topla eşyalarını içeri, akşama gelenler olur."

Kız öyle bir bakışla baktı ki bana. Yüz, bin, milyon gözüyle, baktıkça da çoğalıyordu sanki gözleri, korkumdan, bir daha ağzımı açamadım.

LAL

Geceydi, ki karanlık nasıl zifir. Elim kadar, parça parçaydı gökteki yıldızlar. An geçmiyordu, tek tek iniyorlardı aşağılara. İşte o yıldızlardan biri, bizim bahçeye düştü. Bir ben gördüm, başka göz yoktu çevrede. Herkes derin uykudaydı. Beni bir el dürttü sanki, uyandırdı uykumdan. Bir el yataktan kovaladı. Yatıp kalsam boğacaktı başka bir el. Bahçeye dar attım kendimi.

Ağaçlar karanlıkta canavardan farksızdı. Gün gözüyle görüp bilmesen, kara kolu, kara bacağı, açık ağzıyla üzerine gelir sanırsın onları. O yöne bakmadım korkumdan. Karanlığın oyunudur, aklı çıkmazlara sokar ki, maazallah, iflah olan çıkmamıştır. Çok eskiden bir Sakız Oğlan vardı. Böyle, gecenin birinde bir ağaca bakıp bakıp yitirmişti aklını. Kim bilir nasıl göründü o ağaç ona, kim bilir ne kapılar açıldı ağacın içinden de oradan neler çıktı? Oğlan bir daha kendini bilmedi.

Onu anımsayıp bakamadım ağaca, ama yan gözle görüyorum ki rüzgârla kıpırdanır, gittikçe daha çok yaklaşır yamacıma. Kalkamadım yerimden. Bahçenin divanında oturdum kaldım.

Uzak sokakların köpekleri çıldırmış gibi havlarlar, sanırsın etlerinden et koparıyorlar. Gündüzün miskini gecenin delisi kesiliyor işte. Onların bağırtısına uyanmış-

lığım yoktur hiç. Duya duya duymaz oluyorsun.

Beni uyandıran bir el... Rüyadan mıdır, aklımın içinden mi, geceden midir, yoksa şu tepemdeki kevgir gökten mi? Bir el... Uzandı geldi, kaldırdı, kondurdu beni bu bahçeye. Göğe karşı açtım ağzımı baktım, bir o tarafa, bir bu tarafa kayıp giden yıldızlara. İşte nasıl olduysa, birden aydınlandı gök, bir cayırtı koptu ki, köpekler bile sustu. Sanırsın herkesler, yataklarından uğrayıp dışarılara atacak kendini. Evlerde ses yok. Ölü toprağı serpmişsin sanki üzerlerine. Kimse görmedi bahçeye düşen yıldızı. Bir ben gördüm ki, benim görmem için uyandırılıp buraya kondurulduğum gün gibi ortadaydı. Öyle olunca bu iş hayırlı bir iştir, dedim. Bu gece ne olacaksa iyi olacak. Ne iş görülecekse sonu güzel çıkacak. Düşünüp durdum yıldıza bakıp. Yıldız, gökteki kadar parlak değildi artık, düşerken tüm pırıltısını bırakmıştı. Bir kara taş olarak saplanmıştı bahçenin toprağına. Küreği aldım, açıkta kalan kısmını da ben gömdüm.

Eve girip Adem'in yanına sokulup yattım. Horultusu odanın duvarını çatlatıyordu. Ne yapıp edip uyandırmalıydım onu. Bu gece tutacak dölün bize de, âleme de hayrı büyük olacaktı.

Uyanacağı yoktu bizimkinin. Elimle yokladım altını, aldım üstüme koydum. Açılır gibi oldu, homurtulu, bir-iki gitti geldi, yıkıldı, uyudu. Rüya sandı herhalde.

Uyuyamadım. Bahçedeki yıldızı düşündüm gün ışıyana dek. İçime düşen tohum, sağ selamet filizlensin, diye bekledim. Hiç de öyle olmadı. Dokuz ay sonra bu Arif dünyaya geldi işte.

Doğduğunda daha, bir gözü öteyi gösteriyordu, bir gözü burayı. Onu görmeye gelen kadınların içini kazıyordu bağırtısı. Yüzü buruşturulmuş kâğıt gibiydi. "Bir doktora falan mı," diyordu evden kaçan kadınlar, "bu bebek bir tuhaf." Ne kurşunlar döktürdüm, ne okunmuş sular içirdim. Onlardandır belki, iyice yarım akıl kaldı.

Konuşmaya başladığında hiç anlaşılmadı ne dediği. Dili dil değildi sanki, tersinden mi öğrenmişti ne? Bir acayip lisan. Onu bir ben anlıyordum. Sözünden değil, gözünden, bakışından, eliyle ettiği işmardan...

Bahçenin uzağını hiç bilmedi Arifim. Burada ağaçların en üstündeydi kuş gibi. Tırtıl gibi toprağın altında büyüdü. Insandan kaçtı hep, bir yaratık gibi. Bahçeye kim gelse kendini kömürlüğe attı.

Komşunun görmediği neyse de, babası da hiç bilmedi onu. Doğduğunda bir kere baktı yüzüne, bir daha bakmadı. Nasıl gebe kaldığımı hatırlamıyorsa bu Adem, çocuğu da öyle yok saydı. Oğlan da bir kere baba demedi ki Adem'in babalığı kabarsın. Diyemedi ki, dediyse de, bizimki anlamadı.

İşte bu Arif, sözsüz, yaşsız, yok gibi büyürken, bahçedeki yıldızı buldu bir gün. Topraktan çıkardı kara yıldız taşını, aldı koynuna koydu. İki hasretlik kavuştu sanki. O gecenin yazısı, çocuğun onu bulmasıyla tamamlanmış oldu. Ne yaptıysam taşı çıkaramadım koynundan. O taş oraya yapıştı kaldı. Öyle olunca yıllar, yapıştığı yeri oydu yavaş yavaş. Taş, kalp diye Arif'in göğüs boşluğuna yerleşti. Büyüyüp de eti çoğalınca oğlanın, taş içine iyice gömüldü kaldı. Bu taş, bahçenin taşı değildi nihayetinde. Bir zaman parlamış, ışığı bilmiş, yanmış, kavrulmuş taştı. Bunu unutmuştu da, en sertinden bir taş olmuştu bu yıldız. Anladım ki, meğer taş her yerde taşmış. Ha dünyanın toprağından olmuş, ha göğün boşluğundan. İkisi de aynı bokun soyuydu. Taş, taştı işte.

O günden sonra bir haller oldu oğluma. Yabandı ya, taşla birlikte iyice içine kaçtı sanki. Bahçe duvarına çıkıp uzun uzun sustu. Onu bu hale koyan benmişim gibi, bir öfke yerleşti bana olan bakışına. Yanaşmaya çalışsam da eliyle itti. Anladım, kalbindeki taştı buna sebep. Yoksa böyle değildi.

Büyüdükçe, düzeleceğine iyice yamulmuştu yüzü. Bir ucubeye dönmüştü ki kalbi zaten taştı. Bir gün bahçenin sınırını aştı, gitti uzaklara. Oranın karanlığına karıştı.

Bekledim, yıllarca gelmedi Arifim. Dışarıyı bilmez, yol yordam, insan bilmez, ne yapar oralarda, diye çok düşündüm. Çok aradım, bulamadım.

Yıllar sonra, özlemiş, pişman olmuş, geldi bir gece karanlığında. Gölge gibi süzüldü bahçeye. Babası kapıda gördü onu, tanıyamadı, ki zaten bilmezdi hiç, azılı gelmiş sanıp kömürlükteki baltaya davrandı. O öyle saldırınca Arif de, ki zaten hiç baba dememişti, aldı karşısındakinin elinden baltayı, kafasını boydan boya yardı. Adem kanlar içinde yığıldı kaldı.

Oğlum, içinde yıldız taşıyla kayıplara karıştı.

GELİNCİK YAPRAKLARI

Saçlarının içindeki rüzgârı özgür bıraktı. Suçluydu bu yüzden. Onu, kötünün oyununa getirene ilenerek kustu tüm bildiklerini. Gizlediklerini söylemenin kendisini kurtaracağını umduğundan değil, bildikleriyle ölmek istemediğinden.

Bilginin acıtan yanını bilirdi herkes. Bu yüzden o, içini kanırtarak ve kanatarak söküp çıkardığı bilgiyi, daha üzerinden ılık bir kan sızarken söyleyiverdi orta yerde. Hepimizin önünde söyledi ki, duymayan kalmasın. Acısının büyüklüğünü yüzünden anlayalım ki, onu yargılasak da kötülemeyelim.

Ne yapsa bundan kurtulamayacaktı.

Günün tüm uğraşlarını ertelemiş, etten bir halkanın kıskacına almıştık onu. Kendini döke saça dolaşmıştı meydanın her noktasında. Izleyenlerin kalabalık olduğu yerlerde dövünüşü, gösteriye dönüşmüştü. Acımanın en aşağı olanına dek indiriyordu hepimizi. Bir dilenci gibi dil döküyordu:

"Sevdiklerinizin başı için, geldiği günü unutmadınız ya."

Unutmamıştık. Yüzüne bakamamıştık, bir tuhaf yaratık. Gözünün her oynayışı başka bir oluşuma sürüklüyordu bakanı. Deli miydi, saf mı, itilmiş mi? Kucak mı

açmalıydık tuhaflığına, dışlamalı mıydık? Karar veremedik. Laldi üstelik. Anlatamıyordu bir türlü niyetini. Ağzından çıkan kısa kesik seslere hiçbir anlam veremiyorduk.

Kötü müydü gerçekten? Belki de sadece sebep oldu olanlara. Her şeyin başıdır sebep. Olacak olan, sebep diye tutturur da, taşın altında olsa bulur onu.

Karşımızda kıvranan kadına demedik bunu. O kendini temize çekmek için kötüyü sürüyordu önümüze. Kötü bizim içimizdeydi. Saçının rüzgârını bırakan kadın, canın yangısından bunu göremiyordu.

Semender soylu olmak gerek yanmamak için. Kadın yanıyordu. Meydandaki herkesin yüzüne tek tek söylüyordu bilip de diyemediğimizi:

"Bir semender gibi geçip gitti ateşin içinden. Gördünüz hepiniz."

Görmüştük.

Sesi bütün şehri dolaşıp, gelip kulaklarımızda patlıyordu:

"Semenderdi, geçip gitti ateşin içinden."

Eliyle dağın ötesini göstermişti, nereden geldiğini sorduğumuzda. Demirci onu, çalışması için yanına almıştı. Ateşin alazı karşısında dayanamazdı hiçbir yüz. Kauçuk kadar sertleşmişti Demirci'nin yüzü. Lal Adam'ın ateşe dayanacak kadar kalın derisi var gibi duruyordu.

O hepten ateştenmiş meğer. Nereden bu yakınlık, diye soramadık. Sorsak da vereceği yanıtı anlamazdık ki. Demirci şaşırarak anlatıyordu olanları:

"Maşasız elini atıyor, ateşe düşen demire de, demir kızarmış, nar olmuş, bunun eline bir şey olmuyor. Can dayanmaz, saatlerce duruyor ateşin önünde. Kıvam bulana dek demir, bana mısın demiyor."

Dinliyorduk. Efsunlu falan mıydı bu Lal? Ateşten mi geliyordu? Şimdi kadının bağıra çağıra söylediği gibi bir semender olduğu, aklımızın ucundan geçmiyordu. Demirci, "İyi çalışıyor oğlan," dedikçe, yavaş yavaş alıştık varlığına. Vücudun bir ura alışması gibi alıştık. Ne atabildik ne sorabildik niyetini.

Demirci'nin ateşi, Lal Adam'ın soyundaki ateşle buluşmuş meğer. Bizim bundan, çok sonra haberimiz olacaktı.

Lal Adam gündüz demirin tavıyla uğraşıp gece atarmış kendini meğer şehrin sokaklarına. Geceleri kadınların pencereden bakmaları uğursuzluktur, derlerdi hep, işte buydu, oldu.

Lal Adam içindeki ateş parıldayarak dolaşınca, şimdi karşımızda kıvranan kadını görmüş penceresinde. Perdesi, duvarı, kapısı, kocası, çocuğu engel olamamış kadına ki, atmış kendini sokağa. Durmuş Lal Adam'ın önünde. Elini uzatıp gözündeki ateşine dokunmuş. Evinin ocağında harlanan ateşten başka bir ateşe. Yetmemiş, oracıkta bırakmış saçlarında gizlediği rüzgârı. Upuzun saçları uçuşmuş da Lal Adam'ın boynuna dolanmış. Kadın bu işlerde hiç suçu yokmuş gibi konuşuyordu. Ağlaması suçuna hiç değildi.

"Bir ateş varsa yanmalıydı o da benim gibi. O yürüdü gitti ateşin içinden, ben ortasında kaldım. Bir semender..." derken dişlerinin arasından tıslıyordu.

Olacak olanı ötelemek için değildi anlatması. Lal'in ne olduğunu yana yakıla göstermekti niyeti. Yana yakıla...

İlk taşı oğlu aldı yerden. Attığı taş, koluna çarptı kadının. Yere tıkır tıkır yuvarlandı. İkincisi alnının ortasına, kocası atmıştı. Ötekileri biz attık birer birer. Nefretle değil, yapılması gerektiğinden. Kadının her yerinde kıpkırmızı gelincik gibi yaralar açılana dek attık. Gelincik yaprakları yerlerde uçuşana dek.

Orta yerde iki büklüm yumulmuş, duyulur duyulmaz bir sesle, mırıldanıyordu hâlâ:

"Hiçbiri acıtmıyor ki canımı, Lal Adam'ın kalbindeki taş kadar."

EKMEĞİN YANIĞI

Bir karga bekliyordu mezarın başında. O karganın bildiğini, toprağa gömülü olan biliyordu. Yere düşen alıç tohumu, çam iğnesi, pat poleni, mermerin tozu, suyun ıslağı da biliyordu. Bir tek ben bilmiyordum.

Bilmediğimi alıp cebime koydum. Evin yolunu tuttum.

Akşamın bir saatiydi. Sivri uçlu minareler avazlanmış, pilav tenceresinin dibi kara kara tutmuş da yine sofraya öylece getirilmiş. Karadan gelen karaya deyip fırıncının ateşte unuttuğu ekmeğin yanık tarafı, benim oturduğum uca sürülmüş, bekleniyordum.

Ben de gün boyu başıboş gezmişliğimi unutup, yolun beni götüre götüre şehrin mezarlığına götürdüğünü gizleyip, orada, bir garibin toprağını kazdığımı söylemeyip oturdum kara ekmeğin başına.

Karım, soğuk suyun morarttığı ellerinden konuşacağını unutup, ki her akşam konuşurdu, benimkileri gördü önce. Mezarın çamuru bulaşmış da kurumuş.

"Cicile mi oynadın çocuklarla?"

Sesi kırık, gizlenememiş. Gözleri kızarmış, şişmiş. Gözlerimi kaçırdım.

Pilavın pirinçleri taş gibi olmuştu. Ağzımda ıslattım, olmadı. Karşımdaki, pirinçten beter taştı. İki büklüm ol-

muş, sofra bezinin üstünde ekmeği ufalıyordu. Ağzımda yuvarladığım taşları yuttum. Söyleyecek söz aradım, yoktu. O, aradığı sözleri ekmek kırıkları arasında bulmuş gibi yaptı.

"Ne yaptın bütün gün?"

"Hiç."

"Kaza olmuş, diyorlar."

"Yolda yürüyen bir adam...

Karımın yüzünün hep böyle kalacağını düşündüm. Acımış, kuru. İki gülme izi olurdu en azından yüzünde. Gözünde unuttuğu bir pırıltı. Eve erken geldiğim günlerde, şaşırıp sohbet ettiği bile olurdu. Bilirdim, gün eskisi bir neşe... Bana yeterdi. Çayı bahçeye çıkardığı olurdu yaz geceleri. Ötede parıldayan ışıktan gözünü alamadan çayını yudumlardı. Karşısına otururdum, ki oturduğumu unuturdu, anlamadığım sözleri sıralardı. Şiir gibi, dua gibi bir şeyler. Gözümün önündeydi, ama saklıydı bir o kadar. Susup onu dinlerdim. Yüzüne baktığımda, saçlarının bildiğini düşünürdüm benim bilmediğimi. Ağzı, gözleri, verdiği nefes biliyordu. Evden dışarı çıktığımda, karşı komşu biliyordu karımın bildiğini. Yanımdan geçen atlı, yolda yürüyen adam, yer gök biliyordu. Bir ben bilmiyordum.

Bilmediğim, cebimde duruyordu.

Yol, döne dolaşa, kıvrıla büküle, dar sokaktan, ara yoldan beni geçire çıkara, mezarlığın kapısında bitivermişti. Oradan öteye gidilecek yer yoktu işte. Er ya da geç burasıydı görüp göreceğimiz. Benden önce gelenler vardı. Aklımın düşüneceği yoktu zaten; öyle boş boş yürürken, şimdi de kalabalığa dalıp gitmek istedi birden canım. Öylesine, hiç bilmezken. Bilmezken hiç.

Kalabalık, beni beklemiyordu. Aralarında bir kaynaşma oldu gördüklerinde. Birbirlerine yaklaşıp bir şeyler konuştular. Sonra açılıp yarım göz izlediler beni. Yan-

larında süklüm püklüm duruşuma bakıyorlardı sanımca. Tabutun içinde boylu boyunca yatanı unuttular da bana üzülmeye başladılar. Hepsi birden benim bilmediğim bir şeylerin ağıdını yakıyordu gözleriyle. Bunun, kefenine sarmalanmış olan adamla ilgisi nedir, anlayamıyordum. Onun acınacak bir hali kalmamıştı gözlerinde. Gidince bitiyordu işte her şey. Acısı vardıysa, bitmişti, ne güzel. Ondan mıdır, gözlerini bana çevirmişti hepsi.

Sarmalanmış olanı bıraktık toprağa. Mis gibi sabun kokmuş yıkanınca. Toprağın kokusu da bir o kadar güzel. Kabarmış son yağmurla da, yaprağın çürüğü keskinleştirmiş kokusunu. Dayanamadım, elimle eşeledim, avuçladım toprağı. Yumuşağına, taneli yapısına içim gitti. Benim yatasım geldi açılan çukura. Serincecik, örtüversinler istedim üstümü. Nasıl kıskandım beyazlara sarılmış olanı. Ben çıktım çukurdan, yavaşçacık onu bıraktık oraya.

"Kimdir?" dedim işimiz bitince.

Başlarını sallayıp, "Söyleyeceğiz," dediler. Şimdi ona gelmişti sıra. Yapılması gereken bir görevdi, nasıl gerekliydi, kararlıydılar. Yine de birkaçı çekinik duruyordu, "Bırakın gitsin," diyenler duyuldu kalabalıktan.

Yatanın acısı yatanla gitti. Şimdi kalanın derdine yanacağı gündü. Omzuma elini attı içlerinden biri. Mezarların yanlarına basa basa öteye doğru yürüdük. Başımızda bir karga sürüsü peydah oldu ki kıyamet gibi bağırdı.

Uğursuz, derlerdi karganın ötüşüne. Yanımızda, yöremizde uçuştular. Uzakta kalan kalabalığa baktım, karga sürüsünden görünmez oldular birden. Yanımdakinin sesi karganınkinden beterdi.

"Bak kardeş," dedi.

Bana kardeş deyince yakınım olacaktı ya, ben de onunla hemhal olup onun bana üzülmesine şükredecektim. Benim acım yatanın acısından... Elini cebine soktu,

bir fotoğraf çıkardı. Fotoğraftaki, bir kadın, önce tanıyamadım, sanki karım da değil gibi, hiç öyle güldüğünü görmüş değildim.

"Bu," dedi, elime tutuşturdu fotoğrafı, "ölenin cebinden çıktı."

Alıp cebime koydum fotoğrafı.

O değil, ekmeğin karasının tadı, ağzımda durdukça acıyordu.

SÜTTEN BEYAZ TAŞLAR

"Bir kez daha başa dönelim."

Bunu demesine bayılıyorum. Duyar duymaz belleğim olduğundan daha hızlı çalışıyor. Dönelim. Hep başa dönelim. Eski evin arka odalarından, koyu gölgeli bahçesinden, kör kuyudan, karanfil kokulu buhurdan, bir dilim gül reçelli ekmekten başlayalım.

İçimde düğüm olup kalmış imgeler, çözülüp sökün ediyor. Boncuk dizer gibi sıraya diziyorum onları. Sonra teker teker bırakıp yuvarlıyorum.

"Yaz geceleri bahçeye atardık kendimizi. Gün sıcağında uyuşan zihnimizin, çıkacak rüzgârla dirilmesini beklerdik. Söyleyeceklerimiz daha ağzımızdan çıkmadan ağdalaşır, dilimize damağımıza yapışırdı. İçtiğimiz buz gibi amber şerbetiyle sözcükler ağızlarda sertleşir, kıvam bulur, tane tane dökülürdü. Herkesin anlatacak bir şeyi olurdu. Ama ben en çok onunkileri dinlemeyi severdim.

Bahçenin betonunu, akşam alacasında yıkardı Nermin. Çukurlarda biriken suları sıçratarak, yalınayak yürürdüm. Evin telaşının, benim yalnızlığımın arttığı saat-

lerdi. Kalın köklerini dışarıda bırakan ağaç diplerinde oturup onu beklerdim. Onun hep kendine saklamak istediği gizleri olurdu. Ama ben hepsini bulup çıkarırdım. Bakmadığım çiçek öbeği, yaprak altı kalmazdı. Kendinden yuvarlak, beyaz taşlarını severdim en çok. Onları bulmam için sakladığını bilirdim. Yerlerini hemen söylemez, aramamı beklerdi."

"O nerede?"

Onlarca kez sorulmaktan yıpranmış soru, yeğinleşiyor, bir ok gibi fırlayıp buluyor yerini.

"O, merdiven altındaki turşu küpünün üstünde. Bir sıçrayışta yanıma konardı. Birlikte dolaşırdık. Bulduğum taşları cebime doldurduğumdan eteğim belimden düşecek gibi olurdu.

Taşlıktaki divanda yan yana olurduk. O beni kucağına alır, pantolonunun içindeki şişliğin üzerine oturturdu. Bastırır, bırakmazdı. Kollarıyla karnımdan tutardı sımsıkı. Elimde sıktığım taşlar avuç içlerimi acıtırdı."

"Yapma demez miydin?"

"Küsüp gitmesin diye...

Akşam saatlerinde sardunyalara su verirdi Nermin. O, saksının birinden ıslak ıslak çıkar, beni merdivenin altındaki odasına çekerdi."

"Ne yapardınız orada?"

"Masallarını dinlerdim. Anlattıkça, elleri tefli, çalparalı, cümbüşlü kukuletalılar gelir, masal kızlarının dansları pul pul ışıldar, bir şenliktir başlardı. En güzel sırça saraylar ecinni padişahının emriyle, bir güzel inşa edilirdi odanın bir köşesinde. Saraylarda altın, elmas, yakut hazinelerinin başını beklerdi yedi başlı yedi Habeş. Kılıcını çekerdi şehzade, kıran kırana bir dövüş başlardı. Kılıç sesleri arasından çığlığı yükselirdi sülün gözlü prensesin. Sarayın odalarına hapsedilen prensesi, hep beraber kurtarırdık."

Tüm bunlar olup biterken ortalık yerde, ben onun

sözcüklerini biriktirirdim gizliden gizliye. Dalıp giderken soluk soluğa anlatışlarına, bir cümle düşerdi aklıma. Gecenin sonunda onu odama götürür, yastığımın altına, ötekilerin yanına koyardım. O cümleler tamamlanıp bütüne vardığında, bir öykü olacağını hayal ederdim. Onun masallarından yola çıkıp taşlarımla ördüğüm bir öykü...

Nermin sıkıştırır olmuştu gördüğü yerde. "Ne o kız, yanakların al al, bir hal var sende," diyordu durmadan. Ne, var diyebiliyordum, ne, yok. Beni anlardı herhalde Nermin. Anlatsam saklayabilir miydi gizlerimi? Odamdaydık bir gece. Bit gelmesin diye gazyağıyla tarıyordu saçlarımı. Daha o sormadan, "O buradaydı dün gece," dedim.

"O kim?"

"O işte."

Durdu tarak.

"Bütün kapılar kapanır akşamdan, duvardan mı yoksa?"

Susuyordum. Anlamaya çalışarak baktı yüzüme. Gözümün elifinde kendisi için yazılmış gizli bir not aradı, buldu. Durdu, okudu. Gözleri fal taşı gibi açıldı okurken. Canhıraş bir çığlıkla, hızla kendini attı odadan. Aşağılardan, salonun oralardan sesi duyuldu:

"Vay başımıza Ayşe Abla, bizim kıza olan olmuş!" diye bağırıyordu.

Odamdan çıkamaz oldum o günden sonra. Nermin yanımdan hiç ayrılmıyordu. Mart sonuydu, ilkyaz başı. Badem ağacı çiçek açmıştı ilk, sonra bütün ağaçlar. Çiçek tarhları renklenmişti bahçede. Açık penceremden kokulu rüzgârlar doluyordu odama. Yarım kalmış öykümün sözcüklerini alıp uzaklara uçuruyordu. Korku içinde, onun kim olduğunu öğrenmeye çalışıyordu annem.

"Nasıl olur?" diyordu Nermin. "Biz nasıl görmeyiz?"

Sütten beyaz taşlarımın sivri uçlarındaki kan kuruyordu.

SEPETİN ÇÜRÜĞÜ

Uykusu çeliktendi Yeter'in. Benimki buzdan. Sabah güneşi vurunca buz erir, yatağı ıpıslak ederdi. Uyuyamaz, erkenden kalkardım. Yeter uyurdu. Doğduğundan beri.

Bahçede, sokakta geziyor gibi görünse de, uykusunda gezerdi aslında. Annemle karşılıklı oturup konuşurken, uykusunun içinden konuşurdu. Öyle olunca anlattıkları bizimkilere hiç benzemezdi. Buralardan değildi ki Yeter. Rüyalar âlemindendi. Kulağımı salyalı, mırıltılı ağzına dayar, anlattıklarını dinlerdim. Bölük pörçük, puslu sözcükleri benim imgelemimde yeni bir dünya kurardı. Taş diyorsa da başka bir taştı onunki. Dağ diyorsa, hiç göremeyeceğim bir dağdı. Bazen gözlerini kırpıştırarak açar, bana gülümserdi. Belki bizi de rüyasından sayıyordu ya da rüyasını gerçek. İkisi birbirine karışıyordu. Uykunun onu bizden alıp götürmesine, ne yapsam engel olamazdım.

Nereye bırakılsa orada tortop olurdu ablam. Başı bir öne, bir arkaya düşerdi. Ağzı açık, vahşi bir hayvan gibi hırıldardı uyurken. Bahçeye gelen çocuklar ölü sinek atardı ağzından içeri. Yeter, annemin ona verdiği lokmalar gibi onları da yavaş yavaş çiğneyip yutardı. Ağzı istemsiz oynayınca uyanır gibi olurdu. Uykusu nasıl yapış

yapış bir şeydi ki, koluyla bacağıyla tekmelese de kurtulamazdı bir türlü. Bala düşen kelebekler gibi kanatlarından yapışmış olurdu uykuya. Kim bilir nasıl bir rüyanın içinden deli deli bağırırdı. Borazan gibi sesiyle bağırınca çil yavrusu gibi dağılırdı çocuklar.

Nereye gitsek, annem taşırdı onu. Sonra ben yetiştim de yükünü aldım sırtından. Babamın tek yardımı, boyu boyumu aşan ablamı arkamdaki kalın kayışlı sepete koymak olurdu. Taşımak kolaydı da, bıraktığım yerde unutup oyuna daldığım için sopayı yerdim. Derenin taşında gece yarılarına dek uyuduğu çoktu Yeter'in.

Uykubaba kendi uykusunu almış da Yeter'in gözlerine vermiş. Kiraz toplamaktan yorgun dönen annem uyuyakalmış bir gün Uykubaba'nın taşında. Yeter'e hamileyken. Doğduğundan beri uyuması ondanmış ablamın.

Uykubaba uykusunu Yeter'e verince gözden düşmüş. Ne başında mum yakan vardı artık ne otunu temizleyen. Öteden beri yatıp duran beyaz bir taştan başka bir şey değildi ya, Yeter'den sonra görenin gözüne hepten kör bir taş göründü. Yanından geçen caddenin taşıtı arttı, öte yanındaki boş arsa çocuk bahçesi oldu. Başının ucundaki yüzyıllık ağacın içi oyula oyula bitti. Sonunda yola yıkıldı. Parktaki çocuklar, parkın duvarından Uykubaba'nın beyaz taşına atladı.

Uykubaba bunca yıldır yata yata yatır olmaktan çıktı. Olan Yeter'e oldu.

Uzaktan gelen büyük halam, "Yatır matır işi değil, düpedüz hasta bu kız, bir doktora götürün," demişti. Kahvaltıdaydı herkes, akılları yatmıştı doktor işine. "Sofradan kalkar kalkmaz bir doktora gidelim," demişti babam.

O gün bir iş çıktı, neydi unuttular. Ertesi gün bayramdı. Bayramdan sonra bahçenin kirazı toplandı. Yeter, kapının arkasında uyur halde unutuldu gitti. Büyük hala

memleketine dönüp birkaç gün sonra da ölünce, doktorun adını bir daha anan olmadı.

Kiraz sepetlerinin başında uyudu Yeter, çeşmenin yalağında, caddenin kenarında. Artık ben de ilgilenemez olmuştum. Annemin gücü yoktu, babamın zamanı. Yeter, tek başına evden çıkıp gitmeye başlamıştı. Kapıları kilitlese de annem, ilk fırsatta sallana yıkıla çıkar giderdi. Kim kapısında, bahçesinde bulsa Yeter'i eve getirirdi.

Gece yarılarına dek dışarıda kaldığı olurdu ablamın. Babam bahçede sigara üstüne sigara yakardı.

"Ne yapıyor bu kız dışarıda?" diye çıkışırdı anneme.

Annem sakin, "Uyuyor," derdi.

Babam, "Kiminle uyuyor?" diye sorardı bu kez, buz gibi sesiyle.

Onu yolda bulanlar, kucaklarında getirdiklerinde, babamdan, nedenini hiç bilemeyeceği ilk tokadını yemiş oldu ablam.

Bir gün de üstü başı parçalanmış halde bulununca, "Sepetin çürüğü bu," dedi babam. Yeter için dedi.

Ben o sıra toplanan kirazın çürüklerini ayıklıyordum. Ablamın ağzından akan salyalar entarisini ıslatıyordu. Kumral saçları terden ıslanmış yanağına yapışmıştı. Sepetin çürüğü bu, dediklerinde, kim bilir hangi güzel uykusunda uyuyordu Yeter. Her rüya güzel olmaz, biliyordum. O sıra bahçemizde, yanımızdayken henüz, gördüğü en güzel rüyasıydı mutlaka.

Bir gün, uyanır gibi olduğu anların birinde, "Ben gidiyorum," dedi bana mırıltılı sesiyle.

"Nereye gidiyorsun?" diye sordum yanına yaklaşıp.

"Bilmem," dedi.

Kapımızın önündeydik. Annem yeşil fasulyeleri ortalarından kırarken bize dönüp bakmıyordu bile. Son söylediğini duyunca, "Baban haklıymış, gördün mü?" dedi hınçlanarak.

Annemi elimle susturup ben öyle yapınca konuşacakmış gibi, omuzlarından sarstım Yeter'i.

"Ben bu rüyayı çok sevdim..." derken sesi silinip gitti.

Ablam, bir daha hiç uyanmadı.

KUŞ

İPİN KANATLARI

Kuş günü doğmuşum. Yıldız köyümüzdeyken.

Sancısını odadan odaya gezdiren annemin, kaz boynunu, acının bile eğemediğini gösterme derdine neden düştüğünü anlayamamış babaannem. Elindeki ıslak bezle, annemin bacaklarından süzülüp döşemeyi göl eden suyunu silmiş.

Annem, birbirine yapışan dudaklarını ilk açışında, "Ebe..." demiş yanındakilere, yeniden kenetleyip kendi kutsal acısını sabırla çekebilmek için odasına çekilmiş. Gittikçe kuruyormuş zaten babamın yokluğunda.Tırnakları, saçları parça parça dökülüyor, eti pul pul kalkıyormuş.

Ebe deyince, külçe gibi ağır gelen bu sözle kalakalmış babaannem evrenin tam ortasında.

Güzel ebe ister. Ebe, gölün öte yakasında.

Babamın, onu zorla getirip buraya bıraktığı güne bir kez daha lanet etmiş. Zorun acısını, herkesin burnundan getiren Güzel'in, ebesiz doğurmamaya yeminli gibi, acıdan taş kesilişine yanmasa içi, düşmeyecekmiş yollara. İki ıkınma yetiyorken, ebenin ne iş göreceğini anlayası değilmiş ya, gelin ebe diye tutturunca bacağını sürüyerek Kara Ebe'nin yolunu tutmuş.

Gölü bir uçtan bir uca geçmek gerekmiş. Köylerin, her köşe taşında oturup soluklanmış uzun. Her evin geli-

ninden bir içimlik su istemiş. İki yudum arası konuşmuş:

"Güzel'in sancısı tuttu, Güzel ebe ister."

Romatizmanın kalçadan ayırdığı bacaklarını Güzel' in bir isteği birleştiremezmiş ki. Yolun tozunu ata kaldıra, kaplumbağa gibi yürümüş.

Kara Ebe'nin yolu yol değil. Sabahtan akşama ancak varırmışsın. Öyle anlatıyor babaannem. Bacağını hiç demiyor. Uzak, diyor, çok uzak.

Vardığında Kara'yı bulamamış evinde. Bahçenin taşında bir kör anası oturuyormuş. Selamsız sabahsız başlamışlar söyleşmeye.

"Buralara göçerken, yolda öldü benim beşinci. Topaç gibi bir oğlandı."

Her gelene bunu anlatıyormuş kadın. Babaannem dinlemiş, beklemiş. Bekleyecek, Ebe'yi almadan nasıl dönsün? Akşam olmuş Kara Ebe geldiğinde.

"Güzel'in sancısı tuttu."

"Yeni mi?"

"Oldu beş saat."

"Vardır daha. Yemeği yer çıkarız."

O öyle deyince, oturmuş babaannem, bir kâse çorbanın başına. Bu ebeler yeni moda. Kendi dokuz tane doğurmuş. Ne ebe ne doktor. Şimdikiler nazlı. Doğuracak sensin, ebe ne iş görüyor? Ebe olmasa çıkmayacak mı çocuk girdiği delikten, ben çıkmam mı diyecek?

O sıra babaannem de, Ebe de kuş günü olduğundan habersiz, kaşıklamışlar çorbalarını. Yıldız'ın köyde olduğuysa hepten çıkmış akıllarından.

Yemeğin üstüne iki çubuk sigarayı da tellendirdikten sonra, gidesi gelmiş nihayet Kara Ebe'nin. Sanki haberi yeni duyuyormuş gibi de bir telaşa tutulası.

"Aman," demiş, "biz ne yaptık?"

Babaannem şekerlemelerin dokuzuncusunda, gözünü açamadan: "Sen gidesiye çoktan doğurmuştur Gü-

zel. Gelmene gerek yok artık."

"Doğurmuştur elbet. Sorun o değil ki, bugün kuş günü değil mi?"

Babaannem yattığı yerden: "Ne yapacaktın öyleyse de."

"Otlar kaynatır geciktirirdik. Engel olurduk böyle bir günde doğurmasına."

Çocuğuna Kara adını koyan, kara sözü de bulup buluştururmuş elbet. Ebenin anası, görmeyen gözünü belerte devire, "Kuş günü, hiç günü. Ha doğmuşsun ha doğmamış," demiş.

Kendi ölen çocuğunu unutmuş biraz da, babaannemin halini düşünüp avunmuş.

Uykusunu, bir yılanmış gibi, korkarak gözünden sıyırıp atan babaannem, çaresizce inlemiş.

"Ne yapsak?"

"Silyazılı Dede'ye gidin. Yazılmışı siler derler. Sözün büyüsüne yatırılmış iplerden verecektir. Bileğinden bağlayın ki, uçup gitmesin."

Babaannem gözlerinden sicim gibi inen yağmurlarla tutmuş dönüş yolunu.

Annem allar pembeler içinde yatıyormuş yatağında. Yanında ben, yatağın çarşafından bozma kundağımın içinde. Babaannem nasıl desin kuş gününü. Çare yok anlatmış.

O sıra ne annemin ne babaannemin aklına, Yıldız'ın köyde olduğu gelmiş.

Silyazılı Dede'nin verdiği iplerlerle dokuz kere boğumlanmış bileklerim. Bağlanmış çocukluğum evin ortasındaki bir direğe.

İki kulaç ya var ya yoktu ip. Dış kapıya varamadan biterdi. Oyunlarım da dünyam da o kadardı. Ayağıma dek gelenlerle benim gidebildiklerim kadar. Düşlerimle gördüklerim arasına ne sığıyorsa işte. Ne kadar sığabiliyorsa.

Bazen annem, bazen babaannem, akıllarına geldikçe soyup dökerlerdi beni odanın ortasında. Suçum mu olacaktı çıplaklığımdaki değişimler, cezam mı, kurtuluşum mu, karar veremezdim. Onların karşımda, olmasını korkarak beklediği şeyi, ben istiyordum gizliden gizliye. Onlardan önce ben dikiyordum gözlerimi derimin gözeneklerine. Kollarımın kalınlaşıp çatallanan kemiğine içten içe seviniyordum.

Buğulu camlı gözlüğünü takardı babaannem. Camın gerisinde canavarlaşan gözlerle bakardı. Her bir gözenek, manda gözü gibi büyüdüğünde ancak, görürlerdi henüz tüylenmediğimi. İçleri biraz rahatlamış, ama yine de kaygılı, belki bir dahakinde...

Bir ipin ucunda serpilip büyüdüğüm halde, neden hâlâ bir kuşa dönüşmediğime şaşıyordu köy halkı. Evdekilerin giderek genişleyen iç rahatlığı, onlarda kuşkuyla daralmaya neden oluyordu. Boşuna mı denmişti, kuş günü hiç günüdür, diye. Bugün yaşıyorsam bir ipin ucunda bir insan gibi, bir kuşa dönüşmüş olarak öleceğim kesindi. Sessiz ve sabırlı bekleyişlerini yatırdılar pusulara. Her biri bahçe duvarının bir taşını gözetleme yeri yaptı kendine. Kapımızın önünden geçiyor gibi yapıp uzaktan beni gözetlediler.

Oysa Yıldız'ın köyde olduğu nasıl gelmiyordu akıllarına? Evimden belki birkaç ev ötede. Uzakta gördüğüm kavak ağacının sağında ya da solunda. Yıkık surların içinde ya da dışında. Ben bilemem, ama onlar nasıl bilmezler, hiç anlamıyordum. Nasıl düşünemezler Yıldız'ın tepeye çıkan yol boyunca yürüyüp evimizi bulacağını? Bahçeyi geçip yazları kapıya gerdiğimiz tül perdenin önünde duracağını? Nasıl unuturlar benim perdenin gerisinde, odanın ortasındaki çamdan direğe bağlı çaputun ucunda olduğumu?

Akşamdı Yıldız kapıya geldiğinde. Annem yoktu,

babaannem uyukluyordu. Yüzündeki yıldızlarla bana baktı kapıdaki. O bakınca, hiç bilmediğim bir kıpırdanma oldu göğsümün oralarda. Önce bir yanma, kaşınma gibi sanki. Göğüs kafesim çıtırtılarla yarılıyor, etim lif lif yırtılıyordu. İçimden ayva tüylü, apak bir kanat çıktı, sonra bir tane daha. Gerindi, açıldı. Beni direğe bağlayan ip kendiliğinden düğümünden kurtulup ölü bir yılan gibi serildi yere. İpsiz yürümek uçmak gibi bir şeydi. Yıldız gökyüzünden kopup yanlışlıkla buraya düşmüş bir şeydi zaten. Yıllarca, onu, ait olduğu yere götürecek birini beklemiş gibiydi. Bilmem, belki de ben öyle sandım. Ellerinden tuttum Yıldız'ın. Köyü ardımızda bırakıp uçup gittik.

AĞACIN DEDİĞİ

"Her orman, kendi hikâyesini kendisi anlatır," derdi ninem. "Dinlemek istiyorsan, gidip kopkoyu göbeğine oturacaksın."

Benim yıllar sonra bu sözü anımsayıp kalkıp ormanın yolunu tuttuğumu duysa, gülmekten ölürdü herhalde. Takma dişlerini gıcırdatarak en küçük torununun hâlâ onu ciddiye alışına şaşardı. Anneme, "Senin bu kız her şeyi gerçek sanıyor," derdi. Hep öyle söylerdi anneme, senin bu kız, derdi kendi torunu için. Göbeğiyle, göğsüyle titreye titreye gülerdi.

"Ninemin gülüşünü unutamıyorum," dedim anneme bir gün. "Bir de aklımın içinde konuşuyor hâlâ." Annem dertli, bir of çekti. "Ne zaman sobaya bir fazla odun atsam, ekmeğin ununu kaçırsam, yalağın çeşmesini açık unutsam, ninen, kafamın içinde çın çın ötüyor: Geliiin, savruk geliiin."

Öğlene doğru hâlâ göbeğe ulaşamamıştım. Tozlu bir yol, beni çevrede döndürüp duruyordu nedense. Hangi dar sapağın içerilere kıvrılacağını kestiremiyordum bir türlü. Soracak kimse yok derken, bir ağacın kökünden mi çıktı, dalından mı indi anlayamadığım o şey, ayaklarımın dibine düşüverdi.

Önce bir karaltıydı sanki. Çırpındı, açıldı, gerindi,

başlı, gövdeli bir adam oluverdi. Bana gülerek bakan kocaman iki boncuk gözdü karşımdaki. Sormama gerek kalmadan, "Bu yol ormana çıkar," dedi, eliyle sapaklardan birini gösterdi.

Korkudan dönüp yüzüne bakamadım. Kaçamak bakışlarla gördüğümse, eciş bücüş, tuhaf bir şeydi. Ama tuhaflığının nereden geldiğini anlayamıyordum. Kambur muydu? Hayır. Cüce mi? Sayılmaz. Yüzünü hiç demiyorum. Gözü mü, ağzı mı, burnu muydu yerli yerinde olmayan? Tek tek bakıldığında her şey normal görünüyorken, normal olmayan neydi bu adamda? Anlaşılır şey değildi. Konuşmasındaki duraklı vurgular da hiç tekin değildi doğrusu. Kötü gidecek bir şeyler vardı da, yolun ormana çıkması mıydı kötü olan, yoksa çıkmayacak olması mı? Bilemezdim. Öyle bir baktı ki yüzüme, sorduktan sonra o yola girmemek olanaksızdı artık. Yürümeye koyuldum.

"Oraya tek başına mı gideceksiniz?" diye sordu.

"Yalnızım," dedim.

"Olmaz," dedi.

Eli havaya öyle aniden kalktı ki aynı anda durdum. Gel de bir adım daha at. Evine misafir kabul etmez lanet bir ev sahibi gibiydi. Başını sağa sol sallıyordu durmadan.

"Bırakmam, ben de geliyorum."

Çaresiz birlikte yola düştük. Ben korkumdan bir adım geriden gidiyorum, sesim çıkmıyor. Büyülenmiş gibi, ne diye onunla yürüdüğüme yanıyorum bir yandan da. Aklımın duvarında ninemin çatık kaşları. Elinden gelse oradan fırlayacak da öndekinin gözünü oyacak gibi. Yatıştırmaya çalışıyorum.

"Kötü birine benzemiyor ama haklısın, biraz tuhaf."

Öndeki durmadan konuşuyordu:

"Orman işletmesinin adamları bile yalnız gitmez oraya."

Neden, diye sor diyor ninem, soramıyordum. Konuşması cıvıltılı, nerede susacağı anlaşılmıyordu.

"Sen?"

"Yok, ben işletmeden değilim."

"O belli. Ağaç uzmanı, bilim adamı falan? Geçen hafta onlar buradaydı. Hepsiyle tek tek ben ilgilendim. Bensiz kimse bir şey yapamaz bu ormanda."

Merakla yüzüme baktı. Ben de baktım, ilk kez biraz uzun. Tuhaflığını yavaş yavaş anlıyordum sanırım. Burnu normalden daha sivri, gözleri birbirinden fazla uzak. Neredeyse başının iki yanında. Bir kuşunki gibi.

Anlam veremediğim bir iç rahatlığıyla, konuşmaya devam ettim. Ninem nedense şimdilik susuyordu.

"Bir orman öyküsü dinlemek istiyorum."

"Kimden?

"Ağaçlardan."

"Sahi mi?" derken öyle bir güldü ki, sesi aralardan döne dolaşa bütün ormanı gezip bana geri geldi. Baktım, ninem de gülüyor onunla birlikte. Dönüp anneme, "Senin bu kız, her şeyi söylememeyi öğrenemedi," dedi. Annem boynunu büker, ocak başındaki yerine geçerdi böyle zamanlarda. Ne nineme laf yetiştirebilir ne aklına eseni yapan kızına söz geçirebilirdi.

Ormanın yapraktan daldan örgüsü sıklaşıyordu yürüdükçe. Ağaçlar uzuyor, kalınlaşıyor, dışarlıklı birini içlerine almanın huzursuzluğuyla kıpırdanıyordu. O hepsine tek tek dokunuyordu, okşuyordu kabuk gövdelerini. Sakin olun, diyordu sanki, o da bizden. Yavaş yavaş anlıyordum buraya neden kimsenin yalnız girmek istemediğini. Orman kendinden olmayanı dışlıyordu. Peki bu adam kimdi böyle? Ağaçlara ne söylüyordu bilmediğim bir dilden? Onunla ilgili bir şey öğrenebilme umuduyla, "Siz de işletmeden misiniz?" diye sordum.

"Hayır," dedi, "ben buralardanım."

Eliyle yukarıyı rastgele gösterdi. Ağaçların dallarını mı, yakınlarda bir yerleşim yerini mi söyledi, anlayamadım.

Geçen mevsimden kalan çürümüş yapraklar bastığım yeri görmemi engelliyordu. Üç adımda bir ya ayağım çukurun birine giriyor ya tümseklere çarpıp tökezliyordum. O ise ayakları yere basmıyormuş da uçuyormuş gibi süzülüyordu önümde. Her duruşumda dönüp arkasına bakıyor, baştaki sözlerimin bana ne kadar büyük geldiğini anlatmaya çalışıyordu gülüşüyle. Ninem zaten dünden hazırdı.

"Daha çok yürüyecek miyiz?" dedim, sesim yorgunluktan zorlukla çıktı.

"Ormanın göbeği dememiş miydin?"

Demiş miydim, anımsamıyordum. Düşe kalka biraz daha yürüdük. Sonunda ağaçların biraz aralandığı, neredeyse küçük bir meydanı çevreledikleri bir alana geldik. O, ağacın birinin önünde durdu, ben olduğum yere serilip kaldım. Ritimli bir konuşma tutturdu yine. Dinlemekte zorlanıyordum. Sesi ormanın seslerine karışıp gidiyordu. Ağaçları anlatıyordu bana. Sonunda öykü işini ciddiye almıştı sanırım.

"Bu ağaç ormanın atası. Ne çetin zamanlara dayandı. Ama bir o kadar narin. Canfes yapraklarına dokun bakalım, sana ne anlatacak."

Onu bırakıp başka birine geçiyordu.

"Bu ormandan başka bir yerde büyümez bu ağaç, çok denediler olmadı, nereye götürüldüyse kurudu kaldı," dedi.

Sonra da, bir yere yetişmesi gerekiyormuş gibi hızla ağaçların arasında kaybolup gitti.

Yaprakların üzerine oturup karşımdaki ağaca baktım. Gövdesi pul pul kabarıp soyulmuştu, dalı yaprağı salkım saçak yerlerdeydi. Tıpkı annem gibiydi. Annemdi sanki.

"Annem niye böyle?" diye sordum aklımın içindeki nineme.

Birlikte, dönüp ona baktık. Ocağın küllerini karıştırıyordu elindeki maşayla. Yıllardır hiç taranmamış saçları keçeleşmiş, yüzünün soyulan derisi yara olup kabuk bağlamıştı.

"Ne bileyim, kızım," dedi ninem. "Baban onu buraya zorla getirince... sonra da başıma bırakıp gitti."

Ağaca bakıp annemi düşünmeye başladım. Neden sonra, yukarıdaki dalların birinden cıvıltılı bir ses geldi.

"Ağacın öyküsünü duyabildin mi bari?" diye sordu.

"Duydum," dedim.

YILANIN GÖZÜ

Sesimi kuyuya kaptırdım.

Kiraz ağaçlarının oradaki, hani şu evlerden uzakta olana. O sıra kimseler yoktu bahçelerde. Yolun sapsarı tozunun içinden, traktör diye bir gümbürtü geçiyordu, o kadar. Uzaklaşınca, toz yavaş yavaş yağıyordu yeşilin üstüne. Sessizlik geri geliyordu.

Gün ortası sıcağıydı. Beyaz karınlı yılanlar yola seriliyor, yapışıp kalıyorlardı. Kurumuş otları çıtırdatarak sürünüyorlardı çevremde. Ben kuyunun başındaydım. Bir tas su için. Çocukluğum tuttu, var gücümle bağırdım ağzından içeri. Sesim geri gelmedi. Hepten düştü dibine.

Bahçenin birinden iki delikanlı geldi kuyunun taşına. Beni su çeker sanıp bekleştiler. Biri kara yağız, öteki al pençe yanaklıydı. Kara olan, kuyunun gözünden beter kara gözünü verdi gözüme. Çekimli, yanarlı bakmaya başladı. Oracıkta tutuşuverdim. Pençe yanaklısıysa, lokumlu sesiyle, güle eğleşe bir şeyler söylüyordu. Banaydı ikisinin de çakımları. Su çekmediğimi, orada durup durduğumu görünce iyice yanaştılar. Kaçmamamla, biri sesinin canına can kattı, ötekinin bakışı katmer katmer açıldı. Bakışı bakışla, sözü sözle karşılamamak gittikçe güçleşiyordu. Hem de böyle iki arada bir derede...

"Göz değdiği yeri yakar," demişti ninem. "Tatlı söz

yaranın merhemidir," de demişti. En çok hangisineydi meylim? Durmuş, soğuk su gibi bekliyorlardı. Yüreğimi dağlayanı mı, beni sözüyle sağaltanı mı seçecektim? Sesim yoktu ki konuşamıyordum. Ben sustukça kızışıyor, kendi sınırlarını koçbaşlarıyla zorlayıp tatsızlaşıyorlardı. Tam birbirlerini tepelemeye başlamışlardı ki, kızılcık sopasından bastonuyla bir ihtiyar çıktı otların arasından. Bir baston bakışlımın sırtına, bir baston sözü olanın başına indi.

Oğlanlar fizahlanıp kaçtılar. Dede, kendini kuyunun taşına attı, oturdu. Derin derin soludu. Az değil, iki yiğidi birden haklamıştı. Bunu düşündüğünden şöyle bir dikleşip aşağıdan bana baktı.

"Vay," dedi, "bu ne yağmur."

Ne yağmuru dede, gün sıcağında, diyemiyorum.

"Eridim şeker gibi," diye devam etti. Derken de ağzı sulandı, salyalandı, aktı uzayarak gömleğinin kirli yakasına. Bastonuyla önünde geniş bir yay çizdi.

"Bu bahçeler hep benim," dedi. "Bana var, hepsi senin olsun."

O öyle deyince, nereden çıktı bir rüzgâr, aldı beni sanki de, o bahçelere attı. Ben ağaçların arasından, kanalların içinden, meyvelere bata çıka, yeşillere sürünerek, bir rüzgâr da saçlarımda, benim olan toprağa sağlamından basarak şöyle bir dolaştım hayalimde.

Dede, gerçekten, bir bardak çayın dibinde kalmış bir tortu şeker, bitti bitecek. He, dememi bekliyor. Kendimi o bahçelerden alabilsem söyleyeceğim de sesim yok, sesimi düşürmüşüm. Kuyunun başından da ayrılamıyorum ki yanına varayım. Ben öyle susup durdukça dede, bekledi, bekledi, sonunda huysuzlandı. Dudaklarını yutmuş ağzının içinden homurdandı. Bastonunu yere vura vura kalktı, yitirdiğim cennetime doğru, bir ayağı çukurda, yürüdü gitti.

Gidince iyice sessizleşti ortalık. Rüzgâr bile geri kaçtı da ağır sıcak üzerime çullanıverdi. Sıcağı duyan yılanlar yerdeki çalıları, dalları kıra kıra, çıtırtılı süründüler kuyunun yakınında. Bir tanesi, sarı olan, üzeri siyah işlemeli, buz gibi bakışlısı, uzadı geldi bana doğru. Kaçamıyorum, sesimi almadan nasıl gideyim? Yumruk büyüklüğündeki kafasıyla, kalktı, yükseldi yerden. Yere yaklaşmış saçlarımın ucundan tutunup dolanarak kendini yukarı çekti. İki göz, bir ağız olan yüzünü, yüzüme yaklaştırdı. Çatal dilini ağzının içine soktu çıkardı. Kendi sözüyle bir şeyler söyledi, anlayamadım. Ninem derdi ki, toprağın altı gömüyle doluymuş. Altınlar, gümüşler... Her birinin başını bir yılan beklermiş. Şimdi bu yılan beni alsa, hazinesine götürse... Diyemiyorum. Öyle olunca yılan küskün, kuyruğundaki çıngırağını çala çala, geldiği gibi sıyrılıp inecekken saçlarımdan, bir kuş peydah oldu tepemizde. Kocaman, gagası sivrisinden. Yılanı kaptı, uçurdu. Kurtulurken saçlarımdan, son defa gözlerime baktı yılan. Ama nasıl baktı... Ne kara yağızın gözü ne dedenin bahçeleri ne hazine ne gömü, hepsi silinip gitti aklımdan. Yılanın o son bakışı...

Bir ıssızlık çöktü içime. Sesim yok, bir tas su içemeden, evin yolunu tuttum.

KALPTEKİ KUŞ

Onu yol kenarında bulduklarında henüz ölmemişti.

"Ölecek," dedi karanlık sesli biri.

"Nasılsa ölecek," dedi öteki.

O öyle deyince bıçağını çıkardı belinden. Keskin bir bıçaktı tıpkı cerrahlarınki kadar. Eli neredeyse onlarınki kadar hünerliydi. Eti dağıtmadan, katmer katmer keserek böbrekleri çıkardı, kanlı elleri arasında tuttu. Öteki temiz bir torba yetiştirdi getirdi, bir tane de kalp için, gözler ve beyin için de. Kafatasını kırmak için çekiç ve çiviler de getirmişti arabadan. Alınacakları ayrı ayrı paketleyip sıcacık kanı soğumadan, arabalarına atlayıp hızla gözden kayboldular.

İçi çıkarılmış bir tavuktan farkı yoktu şimdi yerde yatanın. Eksiltilmiş bedeninden utandı ölü haliyle. Şuracıkta bir çukur olacaktı ki. Üzerine alacağı biraz da toprak. Gömülüp kaybolmaktı niyeti. Bu halde görünmektense. Onu çukura yuvarlayacak bir el istedi. Bildiği sadece bir eldi aslında.

Tortop bırakıldığı yerde bu düşündüklerine şaşırdı. Beyni olmadığına göre nasıl anımsayabiliyordu o elleri ve kalbi olmadığına göre nasıl anımsadıklarıyla titredi, tıpkı eskisi gibi.

Mahalledeki boş arsada görmüştü onu bir gün. Kar-

şısına geçip izlemişti. Dağ gibi kocaman bir adam, iki büklüm yumulmuş, elindeki bakır tepsiyi ovuyordu. Bir ayağını altına toplayıp oturmuş, öteki ayağı, bir ucu toprağa gömülü meşin körükteydi. Kadınlar evlerindeki bütün tencereleri, tavaları, ıvır zıvır buldukları her şeyi ona taşımışlardı. Ateş günlerce sönmedi. Üzeri kapkara kıllarla kaplı, bakır karası elleri günlerce çalıştı kalaycının. Güçlü parmakları tutkuyla kavrıyordu maşayı. Ateşin yalımı değse bile elleri yanmıyordu.

Tencere bekliyor gibi bir hali yoktu kızın. Niye durup baktığına şaşırıyordu adam. Ne kadar işine verse de kendini, üzerindeki bakışları görmezden gelemiyordu. İki tencere arası başını kaldırıyor, kızın onu izleyişine bakıyordu, şaşkın. Giderek, kalayın gümüşsü parlağı gibi bakıyordu kıza. Sert madenin eriyip ak kurşuna dönüşmesi gibi kıvamlanıyordu bakışları. Köpürüp açılıyor, yayılıyor, yakıcı bir sıvı halinde kızın gözüne akıyordu. İşte, kızın kalbinin içinden bir ses, ilk kez o gün duyuldu. Keskin bir bıçak gibiydi ses. Titreştikçe kalbinin tel tel kesildiğini duydu kız.

O mahallede işi bitince körüğünü başka bir yere taşıdı kalaycı. Sonra başka bir mahalleye. Nereye gidiyorsa kız, ateşinin dumanından onu buluyor, her zamanki yerine, tam karşısına geçiyordu. Adamın yanında kalaylanacaklar azaldıkça, kalbindeki ağrı çoğalıyordu kızın. Daha çok kap kacağa ihtiyacı vardı. Kendi evindekileri taşımaya başladı sonunda. Defalarca defalarca kalaylanması için.

Kalaycı, bir yandan kızaran bakırları gümüşe boyarken, öte yandan yanına oturmuş kıza hikâyeler anlatmaya başladı. O kadar insan tanımıştı ki; çocukluğundan beri gezerdi, her köyden, her mahalleden insanlar... Ne çok yer görmüştü, bir kuş gibi oradan oraya... Anlattıkça kalayın ateşi gibi harlanıyordu konuşması. Kız sadece

dinliyordu. Ağzını açıp bir tek kelime söylemiyordu adama. Arada bir göğsünün oralardan çığlık gibi, incecik bir ses... Dönüp bakıyordu adam, ses kızdan mı geldi, diye... Yok, kızın ağzı sımsıkı mühürlüydü.

Sesi, sözü yoktu ki kızın. Ağzını bir açabilse kalbine sığışıp kalmış sözcükleri çıkardı oradan. Çırpınıp canını yakmazdı.

Son güğümün işi bittiğinde ayrılık vaktinin geldiğini anlamadı kız. Kalaycının hiçbir yerde gereğinden fazla kalamayan göçebe bir geçmişi vardı çünkü. Asıl önemlisi, üzerinde bakır karasından çok, başkalarının onu kıran hor bakışının karası vardı. Böyleyken gitmeliydi artık.

Ertesi gün, yerinde bulamadı kız kalaycıyı. Şehrin hiçbir boş arsasında, evlerinin bahçesinde, kırlıklarda, hiçbir yerde yoktu. Yollara düşüp başka şehirlerde aramaya başladı, kasabalarda ve köylerde de. Kalaycının izine rastlayamadı. Aramaktan yorgun, kalbindeki çığlığın acısına dayanamaz bir halde, bir yol kenarına yığılıp kaldı.

Böbreğini, kalbini, beynini alan karanlık sesli adam tümünün iyi para ettiğini düşünüyordu. Kalbi satın alan adam az sonra geri geldi.

"Bu kalp işe yaramıyor, paramı geri ver."

"Neden?" diye sordu adam, "Sağlıklı biriydi, kalbi de öyle."

"Bilmem," dedi adam, "kalbin içinde ölü bir kuş bulmuşlar."

SÖZ

Düşüncemin bir yarısı benimse, öteki yarısı benim değildi. Yukarıdan aşağıya her inişimde bunu anımsardım ve benim olmayan öteki yanım için içim acırdı. Sokulup durduğum acılı yanıma bir bakış borcum vardı, başka bir şey değil. Olup olan ve de olacak olan bu kadardı ya, o bakışın sivri yanı en başta benim içime battığından, dikili bir kayanın dibine fırlatıvermiştim onu. Otuz yıl kadar oluyor.

Buralarda geziyordum, gençlik, avarelik... Başımın üzerinden beyaz bir kuş havalandı sanki de, kanatsız, yere çakılacaktı ben olmasaydım. Kucağıma düşüverdi gençten bir kadın. Üstünde beyaz bir gecelik, ayakları çıplak. Uçan bir cisim değilsen, kanatların yoksa ya da bir motorun, oradan aşağı inmenin en kestirme yolu olarak yuvarlanmayı düşünebilirsin. Ben yine de bunu pek önermem. Sivri kayası var bunun, çukuru, uçurumu. Ayağınla bastığında bile soluğu o dibin sonunda bulabilecekken, gel bir de düşe çarpa yana yıkıla in. Olacak iş değil.

Kadın o tepenin ucundan düştü sandım, meğer öyle değilmiş. Arkasından bir adam yetişti geldi. Kucağımdakinin yumuşacık sıcaklığından kendimi sakındım hemen, kadını bıraktım yere. Kocasıymış gelen.

Tepedeki evin sahipleriymiş. Adam yakında gidecekmiş, kadını bir başına bırakıp. "Gitmek zorundayım, işler falan," dedi.

"Sen iyi birisine benziyorsun," da dedi. "Bir işin var mı?"

"Yok."

"Eve, zeytinliğe bak, bekçiliğini yap. Karşılığında bu zeytinliğin ürününden belli bir payın olur, ne dersin?"

Kadın yanında ipince titriyordu.

"Dikkatli olun, buralar tehlikeli," dedim ona bakıp. Adam oralı olmadı. Evim, zeytinliğim, bahçem, diyordu. Bana güvenmiş. Kadın arkasında durmuş, bana içiyle bakıyordu. Ben öyle bir bakış ne görmüş ne hayal etmişim. Adam güvenmiş. Kadının bakışına karşılık bir bakışım olacakken söküp attım gözümden. Oracıkta bir kaya vardı, daha ötedeki yazılı kayalardan. Alıp kayanın dibine fırlattım bakışımı.

"Olur," dedim adama.

O günden beridir bu kayanın karşısındayım. Kim arasa beni burada bulur. Alaca taşın yanında, top dikenli ağacın solunda. Yıkıntı taşların başladığı noktada. Uçurumun ağzında. Şehirde sokaklarda görenler şaşırırlar. Sen ne diye yerinde değilsin, diye. Belki otuz yıldan da fazla oluyor.

Adama olur dediğim an anladım ki düşüncemin bir yarısı benimse, öteki yarısı benim değildi. Ne zaman kayanın yanından geçsem benim olmayan öteki yarım sızlardı. Ne zaman buraları bırakıp aşağıya inmeyi istesem, benim olan yarım buna direnirdi. Ben bu iki yarımın toplamı olduğumu sanırdım ya, bir araya gelseler hep bir eksik kalırdı. Ya da bir fazla.

Kadının kocası bir gitti, bunca yıl oldu gelmedi.

Ben her yıl zeytinden payıma düşeni alır, gerisini kadın için pazarda satar, ihtiyaçlarını alır götürürdüm. Pek konuşmazdı kadın. Iyiliğim için gözleriyle gülerdi. İşte o zamanlar benim olan düşüncem beni yer bitirirdi. Kocası bana güvenmiş. Evini, bahçesini...

Boğazımda bir yumruyla kaçardım kadının yanından. Aşağıdaki kayanın dibine fırlatıp attığım bakışım gözüme dolanmaya çalışır, ne yapsam, artık onu eskisi kadar kolay söküp atamayacağımı anlardım.

Kaya, kaya gibi değildi. Onun bir sözü vardı, eskiydi, unutulmuştu. Sözünü artık kimseye diyemiyordu. Üzerindeki yazının harflerini bilenler vardı ama sadece bir kez okuyup, belki kayıtlara düşüp gitmişlerdi. Kayanın yazıları siliniyordu. Zaman, rüzgâr, yağmur her şey onun bir daha okunamayacak hale gelmesi için uğraşıyordu.

Sözleri kendi dilinin harfleriyle taşa kazıyan ellerden, herkesin o yazılanı okuması isteği de geçmişti taşa. Ben bu yüzden yazılı kayanın karşısından ayrılamıyordum. Herkes beni sadece evin ve bahçenin bekçisi bilirdi ya, ben kayanın dilini çözmek için gece gündüz karşısında beklerdim. Onun diyeceğini sökecektim ki ben de ona söyleyeceğimi söyleyebileyim. İşte böylece bunca yıl bir taşın insafına bıraktım kendimi. Konuşmuyorsa diyeceği yoktur, diyemezdi kimse. Konuşmak için vardı, asıl bu yüzden vardı. O dese ben de diyecektim.

Zeytin ağaçlarına bakmak için girerdim bahçelerine. Kadın evin penceresinde aşağıdaki kaya gibi hareketsiz dururdu. Yüzünden geçen çizgiler kayanın harflerinden farksızdı.

Sabahları zeytinlerin buğulu yeşilleri üzerinden bir buğu daha kalkardı. Kalkmazdan önce dumanlı görünürdü her yer. Öyle sanıyordum ki kaya günün bu saatinde konuşacaktı benimle. Güneş henüz doğmuşken. Pencerede kadının yüzü görünmemişken daha.

Bir sabah tam da böyle oldu. Kayanın dilini söktüğümü sandım. Bunca yıl karşısında oturunca sesini duydum mu sandım yoksa? İncecik bir sesti, duymak için kulağımı dayadım iyice. O konuşsun, desin diyeceklerini, benim de diyeceklerim vardı.

Ben kayayı duymaya çalışırken yukarıdaki elbisenin hışırtısını duymadım, nasıl duyabilirdim ki? Yukarıdan büyük beyaz bir kuş yine havalandı, kanatsız. Yetişemedim bu kez, kayalara çarpa çarpa, uçurumun dibine doğru uçtu.

GÖÇ

Kentin gözüydü kuledeki saat. Öyle olunca kent, kendinden başka hiçbir şey görmüyordu. Gözü hep kendi üzerindeyken, kendini çoğaltıyordu durmadan.

Çoğalma zamansızlıkta oluyordu.

Dışarlıklı biri söylemişti bunu. "Burası zamansız bir yer," demişti. Çarşıdaki dükkânlarda, iğne oyası yapıp satan kadınlara söylemişti de kadınlar, iğneden delik deşik olmuş parmaklarıyla kuleyi göstermişlerdi. Aha, manda gözü gibi kocamandı tepedeki saat. Her evden her sokaktan görülürdü. Kentin hangi kuytusuna saklansalar, saat sanki peşlerindeydi. Gece uykularında bile sayarlardı çanın kaç kez vurduğunu. Öyleyken hangi zamansızlıktı bu?

Oysa kule, nasıl ki mimari yapısıyla geçen dönemlerin hiçbirine bağlanamamışsa, saatinin de gösterdiği bir zaman yoktu.

Zaman, kentin kendi dışına bakmasıyla akardı ancak. Bakamadığına göre, bilmediğimiz bir anda donup kalmış bir zamandı onunki. O yüzden de, burada ne olup bitiyorsa, birbirinin aynı olmaktan kurtulamıyordu.

Zamansızlıktan bir türlü gelişip serpilemediğinden, eciş bücüş bedenlerine sıkışıp kalmış insanlar, ne yapsalar farklı davranamıyorlardı. Her şey tepedeki saatin akrebiyle yelkovanın hareketi kadardı. Çocuklar sokaktan

bir kez geçiyor, dönüp dolaşıp bir daha geçiyordu. Kahvenin asma dalları altındaki yazlık bölümü, kentin işsiz güçsüz erkekleriyle doluyor, boşalıyor, sonra tekrar doluyordu. Kadınlar sıraya dizdikleri işlerini bir tur dönüp ertesi gün yeniden başa dönüyorlardı. Hiç kimse saatin dairesinin dışına çıkamıyordu.

Ne olduysa, saat kadar yaşlı Keşif Amca nın, paçavralar içindeki bedenini kuleden aşağı bırakmasıyla oldu. Şaşkın bir oğlanın eline kalmıştı çoktandır. Uzaktan akrabası Ruşen'den başkası çıkmazdı kuleye. Sofradaki artıkları sefer taslarında toplardı Ruşen, kulenin daracık taş merdivenlerini döne dolaşa, öğleden akşama ancak çıkardı. Bazı gün unutur, kahvede oyuna dalardı. Kimse git demezdi ki ona. Kimse, "Keşif Amca nasıl?" diye sormazdı. Bir anası anardı adını bazen. O da, "Saati öğren o bunaktan, nasıl bakılır, nasıl kurulur, elinde hünerin olsun," derdi. Ruşen tasları bırakır bırakmaz inmeye koyulurdu kuleden. Bir şey sormazdı. Sorsa söyleyecek hali mi vardı Keşif'in? Yaşlılıktan ne dediğini, ne yaptığını bilmez, yediği kaba oturup pislerdi. Saçma sapan sözler söylerdi Ruşen'e. Her gittiğinde kimsin, deyip yedi sülalesini saydırır, ertesi gün hiçbir şey hatırlamazdı. Nasıl oluyorsa, saati kurmayı unutmazdı Keşif. Her bir bakımını tam yapardı. O ölünce saat, kör kalacaktı.

Her şeyi unutan Keşif, belki bir sabah insan olduğunu da unutmuştu. Kulenin balkonuna konan kuşlara aldanıp bir kuş gibi uçmuştu aşağıya. Yolun ortasında tortop yatanın, büyükçe bir karga olduğu söylenebilirdi aslında. Yıllardır kuleden inmeyen Keşif'in tipini, biçimini unutanlar, kuşlara baka baka kuş olmuş Keşif'i tanımakta güçlük çekmişlerdi.

Ölenin kalan birkaç parça eşyasını, içi çıkmış döşeğini, yorganını kuleden aşağı attı Ruşen, bir daha da oraya çıkmadı.

Keşif'in ölümünü, asıl birkaç gün sonra, saatin öğlen on ikide, bakır çanlarının on iki kez vurması gereken bir anda, çalmayıp suspus durunca anladı herkes. İlk kez oluyordu bu. Hatta babalarının, dedelerinin bile ömründe görmediği bir şeydi. Duymayı bekledikleri çınlama yerine, büyük bir sessizlik kaplayınca kenti, oldukları yerde kalıp gözlerinde açılan bir karanlığa, korkuyla baktılar. Önlerini göremez bir halde, sağa sola vurdular kendilerini. Önce Ruşen'i aradılar yana yakıla. Evinin önündeki divanda uyuklayan oğlana sordular.

"Kurulmayınca durur," dedi Ruşen yattığı yerden.

"Ya neden kurmadın?"

"Demediniz ki!"

Saatçi Yılmaz'a koştular bu kez. Yılmaz'ın kuleye çıkmasıyla inmesi bir oldu.

"Dişlilerin işi bitmiş, çalışmaz, şimdiye dek nasıl çalışmış hayret," dedi.

Kentin gözü kapandı.

Düştükleri karanlıkta ne yapacaklarını bilemiyordu kimse. Günlük işlerini unutuyorlardı örneğin. Yolda yürüyenler, gidecekleri yönü bulamayıp evlerine geri dönüyordu. Sokak başlarında oturup kalıyorlardı sebepsiz. Ne iş göreceklerini, ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Öyle olunca bir sıkıntı kaplıyordu içlerini. Ta ne zamanlardan kalmış, köhnemiş evleriyle kent, kocaman bir yığıntı halinde üzerlerine yıkılıyordu.

Saatin put gibi sessiz duruşuna dayanamıyorlarken, bir sabah gördüklerine inanamadılar. Bekçisiz kalan kuleden, saatin altın kaplamalı akrebiyle yelkovanını da çaldırmışlardı. Kolsuz bacaksız duydular birden kendilerini.

Günlerce, haftalarca, oldukları yerden kıpırdayamadılar. Böyle gitmez, demeye başladı içlerinden bazıları. Topladılar denklerini, birer birer, bu kör kenti yıkılmaya bırakıp başka kentlere göçtüler.

GÖL

GİDEN

Sen buradayken, aramızda oturmuşken sessiz, gülerken, konuşurken, susup bakarken en çok, hangi kuşun kanadı çarptı yüzüne de oturup bir dolu kuş öyküsü anlattın? Nasıl geçip gitti bedeninden senin olan ama gördüğümüz senden uzak o kadar dünya? Ya sonra, nasıl kanatlanıp uçuverdin?

Suuçan'daydık. Barajın suyu toplayıp almadığı zamanları izledik hayalimizde. Suyun tepeden uça uça aktığı, köpükten kar beyaz göründüğü çağlayanın altında, Tamburacı'nın koyduğu tahta masaların birinde hani. Sen de vardın. Yılmaz'la Serencan'ın arasına oturmuştun. Her an kalkıp gidecek gibiydi hep oturuşun. Bir türlü gidememenin sıkıntısı değil miydi yüzündeki? Anlattığın hikâyeleri, hep bu yüzden yarım bırakmaz mıydın?

Donup kalmış bir film karesi gibiydik. Ya da, objektife bakmadan verilen bir poz gibi. Suyun uğultusunu dinliyorduk, içimizdeki fısıltıları duymamak için. Canına yandığım rakının dalgalandırdığı ruhlarımıza atlamıştık balıklamasına. Herkes kendi zehirli suyunda boğuluyordu.

Bu put gibi taş duruşlarımız nasıl açıklanabilirdi başka? Yılmaz sabahtan akşama dek açıp kapattığı saatlerin küçük dişlilerinin içinde kaybolmuştu. Serencan'ın serseri ruhu, babasının bulduğu kaçıncı işten tekme tokat ko-

vulmuştu yine. Benim dükkân fazla işlemiyorsa da ne şikâyetim vardı ne şükrüm. Ne beklentim ne isteğim... Her şey bu kadardı işte, daha ne olsun. Anasonlu bir dalga vurduysa da dipten, sabahla durulurdu. Fırtına diner, göz göze görünür, bildik şekiller yerlerini bulur, kendi küçük yatağında yaşamlarımız ılık ılık akardı. Akşam olup da Tamburacı'nın yerinde bir büyüğün kapağını açana dek.

Suuçan'ın suyu kesildi. İyi ki görmedin. Serencan'la her akşam karşı tepeye konuşlanıp biriken suyun akışsızlığına bakıyorduk. Rakı soframızın yerleşik düzeni bozulduğundan, biranın göçebe keyfiyle yetinecektik bundan böyle. Huzursuzluğumuz sudan değildi, biliyorduk da, yine de suyun olmayışına hayıflanıyorduk durmadan. Barajın duvarları yıkılıverse, eskisi gibi çağıldasa çağlayan, sen çıkıp gelecektin. Tüy gibi konup masamıza, bizim tam da kıvam bulduğumuz saatlerde, sessizliğinin içinden, Suuçan kadar bağırtılı hikâyeler anlatacaktın. Tamburacı'nın sarsak garsonu masanın mezesini her yenileyişinde sen yeni bir hikâyeye başlayacaktın. İşte bu yüzden, karşımızda, her gün bir yükseltiyi yutan suyun kıpırtısızlığı içimizi acıtıyordu. Baraja ilensek de, asıl sensizlik yakıyordu canımızı. Birbirimize açılamıyorduk bir türlü. Sonunda Serencan'ın kıstırılıp kalmışlığı kaldıramayan ruhu patladı:

"İnanmıyor musun başına gelenlere?"

Barajın gövdesi mi, içimin duvarı mı bilemedim, nasıl bir kütürtüyle çatladı bir yerler. Beynim döndü. Karşımdaki tınmıyor gibiydi ya, girdaplı bir suya olta attığını anladı çoktan. İpine tutunup geri çekilse de kurtulamayacağını bilirdi Serencan. Bilmesi gerekirdi. Girdap döndükçe yalpaladığından, doğru yere adımını atamıyordu bir türlü. Kusa kusa konuşuyordu hâlâ:

"Buralardan değillermiş, sırayla çullanmışlar kızın üzerine."

"Yılmaz da mı senin gibi düşünüyor yoksa?" derken öfkeli çıkacağını sanıyordu sesimin. Şaşılacak kadar sakindim. Küçük bir ümit arıyordum. Sadece bir kişi inanırsa yalan olduğuna, bütün bu anlatılanları tersyüz edebilirdik belki. Her şeyin, tıpkı benim düşündüğüm gibi olmaması için hiçbir neden yoktu.

Evine ilk girenlerdendim oysa. Günlerce ortada görünmeyince, bakalım demiştik Yılmaz'la. Şehir dışında oturuyordu, Tamburacı tarif edince kolay bulduk. Kapıyı tıklattık, yumrukladık, yok. Bir omuzda, kurttan süngerleşmiş tahta kapı elimizde kaldı. Ev savaş alanı gibi. Sandalyenin biri kırılmış, camlı dolap paramparça yerlerde. Yanda, koyun otlatan çoban, çatırtıya koştu.

"Üç gün önceydi, perperişan bir halde tepeden aşağıya kaybolup gitti."

Kaybolup gitti, uçup gitti yani öykülerindeki gibi. Anlatılanları duymuyordum. Böyle olmuştu mutlaka. Kollarını iki yana açmıştın odanın ortasında. Başını yukarı kaldırmıştın. İki kolun, iki koca kanada dönüşmüştü birden. Öyle kocamandı ki kanatların, savruldukça eşyayı dolabı hep indirmişti işte yere.

Çoban yüzüme bakıyordu.

"Ne kanadı?"

O öyküyü bilmiyordu ki.

Yılmaz şaşkın, "Anlattıklarıyla bu olayın ne ilgisi var?" derken beni susturmaya çalışıyordu.

Niye susacaktım? Herkes doğrusunu bilsindi olan bitenin.

"Sonra iki kanadını savura savura, hep giydiği saka rengi elbisesi üzerinde, uçup gitti bu evden. Hep gitmeyi istediği şekilde."

Tutulduğum anlamsız coşku selini durduramıyordu Yılmaz. Çoban, evdeki kötü hale benim tuhaflığım eklenince iyice huzursuzlaşmıştı.

"Koyunlara bakmalı," derken kuşkulu bakışlarını üzerimde gezdirdi.

Böyle olmuştu her şey. Şimdi Serencan karşıma geçip başkalarının senin için uydurduğu en kötü hikâyeyi anlatıyordu. Senin bütün güzel öykülerin unutulacaktı da, sen bu sözü kıtlara mı kalacaktın? İşte bunu almıyordu aklım.

"Yılmaz da mı?" diye soruyordum durmadan.

Serencan süklüm püklüm bir halde, "Ne bileyim abi," derken, o da, Yılmaz da gözümden düşüverdi. Demek aynı bardaktan içip aynı kaba pislediğimiz arkadaşlığımız, bir balon gibi fıslayarak sönecekti öyle mi?

"Yazıklar olsun size," dedim. "Biz şuracıkta, Tamburacı'nın tahta masasında hani, onun anlattığı hikâyelerle dalgalanmadık mı? Aynı gemide, aynı fırtınayla boğuşup, aynı kadına âşık olup...

Bir kuş sürüsü havalandı tepenin başından,
barajın zorla alıkoyduğu suyu kıpırdadı,
bir rüzgâr çıktı,
akşam yeli,
bir yumruk oldu boğazımda söz,
gerisini getiremedim.

KUM

Rüzgâr, çorağın bütün kumunu getirip kapımıza koymuştu. Sabah, ahşabı çürümüş dış kapıyı açmakta zorlandık. Budak deliklerinden içeri süzülmüştü kum. Odaya, yer döşeklerimizin, yorganlarımızın üzerine dolmuştu. Taşları üst üste koyarak yaptığımız duvarın boşluklarından da girerdi. Ama rüzgâr, hiç dün geceki kadar kum taşımamıştı evimize. Annem, ortalığı süpüreceğine, çalı süpürgeyi kaldırıp duvara astı. Neden bunu yaptığını anlamadım. Her gün süpürürdü kumu. Ertesi gün içeri tekrar dolacağını bilse de süpürürdü.

"Bırak kalsın," dedi o gün.

"Yatağın içini de mi temizlemeyelim anne? Yorganımızın üzerini? Ya saçlarımızın diplerindeki kumlar? Uyandığımızda ağzımızın içinde bulduğumuz, dişlerimizin arasında gıcırdayan kumu da mı?"

"Hiçbirini," dedi annem. "Tek tek dokunup taneciklerinde saklı hikâyeyi anlamaya çalışacağız."

Çok yalnızlık çekmişti annem. Ben doğmadan önce de yalnızmış. Benim varlığım onun yalnızlığına eklenmiş sadece. Gölde oynamaya gelen çocuklardan duymuştum ilk. Annem gölün yanındaki bu evi kendisine yaptığında ona gelecek hayatı beklemeye koyulmuş. Öyle söylemiş herkese. Annem bu, olacağın önüne geç-

menin olmazına inanır, başka bir şey demez.

Akşam çöktüğünde gölün ıssızlığına verirdi kendini. Çırılçıplak soyunur, gölün pis sularıyla arınırdı. Bir acıyı tazelediğini anlardım. Uzaktan izlerdim hep. Yanına yaklaşmama izin vermezdi. Bembeyaz geceliğini sıyırırdı omuzlarından. Upuzun saçları belini, kalçasını örterdi. Ağlama sesi miydi duyduğum, bir tür ağıt mı? Bir şeyleri mi çağırıyordu iniltili sesiyle? Yıllarca her akşam böyleydi.

Yerdeki kumu elleriyle topladı annem. Avucunun içinde biriktirdi. İki parmağının arasında ezdi. Etine yapışan taneleri burnuna götürdü.

"Bu kum başka kokuyor bugün," dedi. Parmağındakileri yaladı. Ağzının içinde dolaştırdı kumu. Farklı bir lezzet keşfetmiş gibiydi. Tadı mı olurdu kumun, ya kokusu? Hiç fark etmemiştim. Annemin yaptığını yaptım. Ağzımda gıcırdayan tanelere yenilerini ekledim. Tadı falan yoktu bana göre.

Ceviz toplamaya gelen kadınlar söylemişti bir gün. Annen bir deli kadın, bir yarım akıl, sözüne kanma, demişlerdi. Söyleneni anlamak için tepenin ucuna dek koşmuştum o gün. Koşup rüzgârın bana söyleyecekleriyle tartacaktım kadınların sözlerini. Ne rüzgârı anlayabildim ne elleri ceviz karası kadınları ne de annemi.

"Anne, bu kum kokmuyor," diyecek oldum. Demedim. Annem avucundaki kumu kulağına götürdü bu kez.

"Duyuyor musun?" dedi heyecanlanarak. Onu ilk kez böyle görüyordum. Yerden bir avuç kum daha topladım. Onun yaptığı gibi kulağıma götürdüm. Nasıl söyleyebilirdim anneme?

Anne, sana yarım akıl, dedi köyün kadınları.

Nasıl?

Anne, senin sözün söz değilmiş.

Nasıl?

Anne, bu kum hiçbir şey demiyor.

"Dinle, diyor."

Annem avucundaki kumu kulağıma yaklaştırıyor. Gölde yıkadığı upuzun saçları çürümüş ot kokuyor annemin. Islak tutamları yanağıma yapışıyor. Nefesi göl kokuyor.

Elindeki kum, benimkinden farklı değil. Nasıl demeli?

"Anne, bu kum konuşmuyor."

"Ne dediğini söyleyeyim o zaman," diyor annem. "Bu kum bir haberci. Uzak diyarlardan biri geliyor, bekle."

Yıllardır beklemiş annem. Nasıl biliyor beklemenin bütün yollarını. Sezdirmeden, yormadan, sabırlı. Ben yolun ağzına oturuyorum. Annem yola bakmadan bekliyor. O yüzden onun sabrı sınırsız. Ben yola bakıyorum, o ekmek yoğuruyor. Ben yola bakıyorum, o tandırı ateşliyor. Ben yola bakıyorum, o çay yapmak için çayırdan ot topluyor. Sonunda ben yoruluyorum yola bakmaktan. Gidip gölün kenarında taş sektiriyorum. Biliyorum, o hâlâ bekliyor.

Annem bu kadar sabırla beklediği için mi oldu? Kumların haber verdiği yolcu, yolun sonunda göründü bir gün. Dağınık bir kuş sürüsü gibiydi uzaktan bakınca. Kollu, kanatlı, sağından solundan saçak saçak taşmış bir şey geliyordu. İnsana benzer bir tarafı yoktu gelenin. Ne olduğunu anlayamıyorduk. Bir ev büyüklüğündeydi neredeyse. Çok ağır hareket ediyordu. Annem de gözünü dikmişti gelene. Kumdan öğrendiği ona yettiğinden, sakindi. Gelenin kim ya da ne olduğunu merak etmiyordu sanki.

"Bu ne?" diye sordum anneme, "Bekle," dedi.

Yaklaştıkça büyüyordu gelen şey. Ne olduğunu anlayacağım yerde, daha da bilinmez oluyordu. Bir çatısı vardı, yanında direkleri. Çatıdan upuzun bir şeyler sarkıyordu, sallanıyordu yürüdükçe. Önü, sağı solu bu sallantılarla doluydu. Burnumuzun dibine gelince anlayabildim ancak. Renk renk kuşaklar, inci boncuk dizileri, göy gözlü at koşumları, naylondan çoraplar, entarilik desen desen kumaşlar, sicimden urgana kendir kenevir ipleri, hasır se-

petler, gazyağı lambaları arabanın dört yanından sarkıyordu. Arabayı arkadan iten biri vardı da henüz göremiyorduk. Köyün kadınını, erkeğini görmek istemezdi annem. Bu kez, kayanın başına çıkmış, geleni dimdik karşılıyordu.

Kumlar, diye geçiriyordum içimden. Ben köyün kadınlarına niye inanayım? Annem kum, diyorsa kumdu haberi getiren. Gelenin kim olduğunu biliyordu çoktan. Hızla fırladım siper aldığım taşın arkasından. Arabaya doğru koşmaya başladım.

Koşum, yarı yolda, adamın arabanın arkasından çıkmasıyla tırp diye kesildi. Kocaman bir adamdı bu. Köyün en iri adamından bile iriydi. Kocaman elleri, kocaman başı vardı. Yüzü güneş kavruğuydu. Saçının önden bir tutamı ışıltılı. Gözlerinden daha ışıltılı olabilir miydi? Geceleri parlayan yıldızlar böyle ışıldamaz mıydı? Gökte gördüğümü, yerde ilk kez görüyordum. Dönüp anneme baktım. Annem, bunca yılın beklemesi, bir nakış gibi yüzüne işlemiş annem, ilk kez gülüyordu. O gülünce ben de güldüm. Gelenin kim olduğu hiç önemli değildi artık. Annem güldüğüne göre, kumlar söylediğine göre...

İri adamı elinden tuttum. Evimize götürdüm. Annem yerdeki kumları saygıyla toplamış, bir taneciğini bile ziyan etmeden kapının ağzına biriktirmişti. İri adam gelip evin taşına oturunca annem kumu bir kez daha avuçladı. İri adam da yaptı aynısını. Ben de yaptım. Kum, kum gibi değildi artık. Köpüktü sanki. Sütün, yoğurdun, gölün köpüğüydü.

Adam o geceyi bizimle geçirdi. Satmak için arabasına astığı ne varsa tek tek dokunmama izin verdi. Annemle karşılıklı oturup çayımızdan içti, ekmeğimizi yedi.

Sabahla gitmek için kapıya dikildi. Bana, mavi kuş kanatlı misketlerden vermişti. Anneme top kumaşlardan, eğrili iplerden... Arabasının arkasında kaybolmadan önce anneme, "Aşkla kal," dedi. Bana baktı, gülümsedi.

KIRILMA

Gölün gümüşsü durgun yüzeyi, içindekileri kusacaktı bir gün. Bir şehrin geri kalanı duruyordu suyun altında. Ağaçlar, hayvan ölüleri, ev artıkları, yollar, sokaklar... İnsanların hayalinde yaşayan ne varsa hepsi durgun suyun altında çürüyordu. Ağır bir koku geliyordu rüzgârla. En çok sabahları çürüyordu gölün altındakiler. Penceresinde oluyordu Maral. Çürümenin ağır kokusu bedenini sarana dek oradan ayrılamıyordu.

Çevrede akan, çağıldayan ne kadar su varsa toplamıştı baraj gölü. Düşünde hâlâ devinen bir suyu, barajın kırılgan gövdesi ne kadar tutabilirdi. Gölün suyu acı çekiyordu Maral'a göre. Her akşam inleyişini dinliyordu penceresinde. Akışını özleyen suyun altındakiler, içinin zehrini çoğaltıyordu. Her gece rüyasında suyun serbest kaldığını görüyordu. Büyük bir gürültüyle gövde yıkılıyor ve yine tepelerden çağıldayarak akıyordu su. Onu da unutmuyordu burada. Gölün kenarındaki bu köhne evi bir çırpıda yıkıyordu. Maral suyla birlikte iniyordu aşağılara. Suya karışıyordu. Sabah uyandığında düş olamayacak kadar gerçeğinde yaşıyordu rüyanın. Suyun bozan, yıkan, sürükleyen gücünü gün batana dek unutamıyordu.

Konuşmadan duramayacak, bu belli. Ama bazen tıkanır sözün yolları. Nasıl gideceğini bir türlü bilemez.

Bazen aşılacak duvarlar çıkar karşısına, bazen düşülecek çukurlar. Çoğunlukla da boğulur kalır hançerede. Eli kolu düşürür iki yanına. Bunları bilemez Maral. Öğrenecek. Başka çaresi yok, diriltecek sözünü, ki gecenin düşlerini güne çıkarabilsin. Düşündüğünü salmasın uykulara, uyku alıp başka görüntülere karıştırmasın. Ayrı tutmalı sözünün düşünü, ki gecenin düşü gündüz düşüne karışmasın.

Elinin tersiyle sildi gözündeki sözün izlerini, kalktı yatağından. Uyuyamaz artık, sahanlığa çıktı. Divana oturdu. Pencereye döndü yüzünü, gölün üstünde biriken kıvamlı sise baktı. Delirmiş gibi baktı, gözleri yuvalarından oynamış gibi. Bakmaksa böyle bakmalıydı ona da. Gözlerini açıp gözleriyle kanatır gibi.

Ev sessizdi. Saatlerin tik takları duyuluyordu, o da durup dinlerse sadece. Gün ışığı evin aydınlanmasına yetmiyordu. Soba sönmüş. Dışarısı soğuktu ve sobayı yeniden yakacak gücü yoktu Maral'ın.

Onun gelmesini beklemeliydi. Gelince o, geçecek karşısına, konuşacak. Önce konuşmayacak. Geçecek karşısına, susacak. Neden sustuğunu merak etmez o. Neden karşısına dikildiğini hele hiç sormaz. Maral'ın söyleyecek bir sözü olduğunu aklına getirmez de ondan. Varsa da o sözü, evde biten erzağın bildirilmesinden öteye geçmez. Şimdiye dek geçmemiştir.

Eskidi evdeki eşyalar. Toz, kir yıprattı öncelikle, geçen yıllardan çok. Yüzüne dönüp bakanın olmaması epritti eşyanın dokusunu. Adam bu koltuklara çok para saymış. Kadifesi parlıyordu o bu buraya geldiğinde. Ahşabı cilalıydı. Halının havı uçuşuyordu köşelerde. Perdenin rengi renkti, deseni desen. Şimdi bozarmış isten, karadan. Elini sürmedi Maral evdeki hiçbir şeye. Perdeleri yıkamadı bunca zaman. Koltuğun üzerine yağan toza bir fiske vurmadı, elinin tersiyle olsun.

Her sabah o gidince kalktı yataktan. Dönünceye dek divanda oturdu. Pencereden görünen yola düşürdü gözünü, bekledi. Her gün, gece derdiği sözleri bir bir söylemeyi kurdu aklında. O gelince sustu. Bunu yıllara böldü Maral.

Dolaptaki peynir topakları çürüdü. Torba torba ekmek birikti mutfak masasının üzerinde. Altta kalanlar yeşile, karaya döndü. Hiçbirini atmadı Maral. Yemesi için önüne sürmedi. O da sormadı ekmeği. Aldığım çuval çuval patatese, soğana, elmaya, kuru eriğe ne oldu, diye sormadı. Hepsi konulduğu yerde çürüyüp kurtlandığında, bu koku nedir, diye sormadı bugüne dek.

Her akşam geldi. Kapılara sığmayan kocaman gövdesiyle gelip doldurdu küçük evin daracık odalarını. Kaskatı oturdu bu divana. Üzerine sinmiş sigara kokusuyla kirli çorap kokusu doldu odaya. Ne verirse onu yedi. Vermediği gün sormadı. Kıvrıldı oturduğu yere, uyudu.

Yağmurlu gecelerde, iri damlalar teneke çatıyı döverken, bir sesken yani sessiz evin odalarında, gözlerine bir mutluluk inerdi adamın. Odanın eşyasına, o eşyadan bir eşya olan Maral'a uzun uzun bakardı. Kadın onun kara gözlerinde açılan perdeye, perdenin gerisindeki bu tuhaf hoşnutluğa şaşardı.

Konuşacak, başka yolu yok. Onun gelip divana oturmasını, gözlerini duvardaki bir çiviye dikip anlamsızca bakmasını bekleyecek. Sonra dikilecek karşısına, bir sözü olduğunu anlamasını umacak.

O öyle yapınca söz gelir dayanır bir gün. Bir kez daha böyle olmuşluğu yoktu ki bu işin. Dile gelip oturan sözün oradan çıkmaması mümkün müdür?

Gecenin bir vaktiydi, geldi adam. İri gövdesiyle doldu içeri. Maral kendine ayırdığı köşeciğinde durmuş ona bakıyordu. Bir-iki adımla önüne geldi adamın, durdu. Kocaman açtı ağzını. Biraz daha açtı. Çene kemiği çatır-

dayana dek, ağız kenarları yarılıp incecik kanayana dek açtı, bekledi.

Büyük bir gürültüyle kırıldı barajın beton gövdesi. İçinde zehir zemberek ne biriktiyse coşkuyla aktı adama doğru.

MANOLYA

"Suyun üstünde yüzen simsiyah saçlar," dememiş olsaydı sakallı olanı, demeseydi, bembeyaz teni, alazlanmış gözü, gölün kenarı, çalılıklar, cıva gibi ele geçmez ve kıvamlı su damlaları, demeseydi, rüya diye ne görürdüm ben bunca yıl?

Ya Servet? O ne görürdü?

Bilmediğimiz uzak diyarlardan gelmişlerdi. Yol yorgunuydular. Karşılarına ip gibi sıralanmış oturuyorduk. Gözleri öteki odaya serilmiş yataktaydı; kalksak uyuyacaklar. Soruyorduk. Kısa, kesik yanıtlıyorlardı. Dağı bizim dağa mı benzerdi, ya suyunun tadı? Ay buradaki gibi mi görünürdü oradan bakınca da? Gökyüzünün bulutu her yerde aynı mı olurdu, ya oranın insanları? Anlattıklarıyla bir dünya kurmuş, ayrı ayrı uykularda aynı rüyayı görmüştük.

İşte o gece rüyalarımız dolandı. Benle Servet'in. Servet benim bir küçüğümdü. Yaşlarımızın yakınlığından ikiz gibi büyümüştük. Yıllarca, ne o çözülebildi uykusundan ne ben adamakıllı uyanabildim. Birbirimize hiç anlatmadık. Ama o beni bildi, ben de onu bildim. Sessizce, o büyük suçun ortağı oluverdik.

Bir yaz gecesiydi. Bir oda dolusu erkeğin kokusuyla, içerinin havası iyice ağırlaşmış, durmadan yakılıp söndü-

rülen sigaraların dumanı beyaz bir kütle halinde ortada asılı kalmıştı. Onlar sustuklarında, ahşap tavanın tıkırtıları başlıyordu konuşmaya. Duvar kenarında üst üste yığılı döşeklerin, dantel kenarlı yastıkların üzeri bize ayrılmıştı.

Onlar odanın tek divanında oturuyordu. Gerisi yerde, duvar diplerine sıralı minderlerdeydi. Dinliyorduk. Gözlerimizden uyku akıyordu. Başımız ara ara düşüyordu. Bir ben dürtüyordum Servet'i, bir o beni dürtüyordu. Uyanıp hayalimize seslerini katıyorduk ya da uyuyup sözlerini rüyalarımıza. Bu yüzdendir ki öğrendiklerimizin hangisi rüya, hangisi anlatılan, hiç bilemedik. Sabah olduğunda bir Servet anlatıyordu gece neler konuşulduğunu, bir ben anlatıyordum. Ondaki boşluklar benim sözlerimle doluyordu, benim gerisini unuttuğumu o tamamlıyordu. Böylece benim rüyam onunki, onun rüyası benim oluyordu da biz yine de olanlar rüya mı gerçek mi hiç bilemiyorduk. Ama şimdi bile sorsan onunkilerle benim anlatacaklarımız noktası virgülüne aynıdır.

Sakallı olanı başlamıştı söze. Görmüş gibi anlatıyordu. Görmediği yerleri uyduruyordu mutlaka. Uykusu açıldığından olacak, sözü uzatıyordu. Yanındaki parlak yüzlü olanı, konuşmanın en inanılmaz yerinde başıyla onaylıyordu arkadaşını. Hiçbir şey anlatmamış olsa da iki baş hareketiyle olayın içinde olduğunu duyuruyordu. Sakallı, anlatmayı bitirince, "Korkunçtu," dedi parlak yüzlü olan. O kadar. Demesiyle, dinlerken aklımızda kurduklarımızın hepsi korkunç oluverdi.

O sıra çay tepsisiyle Peri dolaşıyordu ortada. Ne olduysa işte o an oldu. Çay bardağı şıkırtıları eşliğinde uyumazdık aslında. Uyuduk mu? Servet'le, belleğimizdeki, gölde boğulan tanımadığımız o kadının yüzü, Peri'nin yüzü oluverdi. Çayları bırakıp hiç oyalanmadan odadan çıktıysa da, bize yıllarca aklımızdan silinmeyecek

hayalini bıraktı. Sakallı, gölün kenarında çırılçıplak duran kadının beyazlığını anlatıyordu o sıra. Servet'le aynı anda rüyamızın içinden Peri'yi çırılçıplak görüverdik. O âna dek, oyunlarımızdaki Peri'nin bir bedeni yoktu sanki. Sakallının anlatımıyla gözümüzün önünde yaprak yaprak soyuluyor ve karşımıza hem onun, hem onun olmayan yepyeni bir bedenle çıkıyordu. Bahçemizdeki manolya ağacı gibiydi anlatılan kadın. Dolayısıyla Peri. Göğüslerinde iki beyaz manolya katmer katmer açılıyordu. Açılmayan küçük bir tomurcuk kalıyordu önünde. Orayı ne Servet ne ben, ne yapsak açamıyorduk.

Önce bileklerine kadar göle giriyordu kadın. Ardından tomurcuğu, ayva göbeği suya gömülüyordu. Saçları suyun yüzeyini siyaha boyuyordu. Kadın kayboluyordu gölde. Önce sakallı olanla parlak yüzlü, arkasından Servet'le ben ve bir oda dolusu erkek koşup yetişsek de kadını kurtaramıyorduk.

Ben, Servet, bir oda dolusu erkek, Peri'yi kurtaramadığımız gibi. İki yaz sonra uzak şehirlerden birine gelin verildi Peri. Çok geçmeden haberi geldi. Ne oldu, neden oldu hiç bilmedik. Bir sabah gölde bulmuşlar Peri'yi. Haberi getiren durmadan anlatıyordu. Suyun üstünde siyah saçlar, diyordu, bembeyaz, diyordu. Bir manolya gibi... Servet'le ben taş kesilmiş dinliyorduk.

UN

Su, değirmenin çarkına vurdu kendini. Çark, zorlanarak döndürdü taşı. İşini iyi yaptı. Öğüttü buğdayı, bir çuval.

Bir gölge geçti bahçelerden. Bir gölge istasyondan trene bindi. Bir suçlu gibi Selim, sırtında çuvalıyla, bir gün boyunca ortadan kayboldu.

Kasabada, yıllar geçse de, ne o bir çuval un unutuldu ne Selim'in o günkü yokluğu.

Geldiğinde uğultuya vermişti kendini. Üç gün düşünmüştü. Üç gün ne vakit aklına değirmen düşse Ayşe'nin çipil gözlerini kendine duvar etmişti. Kapılara yeni kilitler koydu. Çarşıyı, sokağı yasakladı. Üç gün evden çıkmadı. Kalın yorganlar altında büzüşüp bekledi. Ayşe'nin tahta bedenine sarıldı uyanmasız. Ne canı çekti ne düşündüğünden utandı. Beşikteki ses vermese, çoktan giderdi.

Üç günün sonunda ne olduysa, kendiliğinden boşaldı zincirler kilitlerinden. Selim, değirmenin kara ahşap kapısında buldu kendini.

Suyu döndürdü değirmene. Korktu akışından. Suyun içindeki güçten, tutkudan. İsteğin eyleme dönüşmesini izledi taş döndükçe. Her bir buğday ezildikçe çıtırtılı, vazgeçemeyeceğini düşündü.

Çuvaldaki buğday tanelerini avuçladı. Tek tek dökülüşünü izledi yüz yıllık değirmen taşının göbeğine. Taşın insafına bıraktı buğdayı, kendini de. Buğdayın içindeki özü saklayan kabuğundan kurtulması, Selim'in de kabuklarını, hiç değilse bir günlüğüne değirmende bırakmasına neden oldu. Yıllardır içinde sakladıklarını, nedense ilk kez korkmadan geçirdi içinden. Yine de kendini kendinden koruyacak bir zırha gerek vardı. Bu yüzden, içinde alazlanan yalımda közlenirken bir yandan da, yazık kadına, diye geçirdi içinden. Oralarda yalnız başına, kim ekmek verir, ölsün mü acından? İnsanlık ölmedi.

Böyle diyecekti Ayşe'ye de. Kim sorarsa insanlık ölmedi, diyecekti. Bu düşünceyle hız aldı. Sırtlandı bir çuval unu, güneş doğarken değirmenden aşağı yuvarlandı.

Yolu yoktu değirmenin. Yol dediğin bir evin bahçesinden ötekine çıkıyordu. İki ahır arası dar geçitlerden bir başkasının avlusuna. Aşağıya dek böylece inerken Selim'i ve sırtında bir çuval unu bütün kasaba görmüş oldu.

Buğdayı nereden bulmuştu çulsuz Selim? Tarlası mı vardı, ambarı mı? Çalıştığı mı vardı? Ayşe olmasa çoktan... Ne bileyim, diyordu Ayşe, o da öyle işte. Evin önüne oturur sabahtan, gözünü göle verir, bakar durur akşama kadar. İş görmez Selim bütün gece değirmende un öğüttü ha? Ya kimin buğdayıyla? Ambarlarına koşup gözleriyle buğdaylarını çekiye vurdularsa da eksiğin kimde olduğunu anlayamadılar. Asıl haber arkadan yetişti geldi. Biri istasyon yolunda görmüştü Selim'i. Biri istasyonda tren beklerken. Biri, trene bindiğini gördüm, dedi. Hem de sırtında un çuvalıyla.

Selim'in buğdayı nereden bulduğu unutuldu da bütün bir gün trenle nereye gittiği konuşuldu. Ayşe evinden çıkamadı, bir utanç gibi ötekilerin evinin duvarını aşan fısıltılarını dinledi. Bir gün boyunca.

Ertesi gün ilk trenle kasabaya geri geldi Selim. Un çuvalı yanında yoktu. Bir gün önce bıraktığı kasaba değildi döndüğü. Bir eksik beş fazla değişmişti. Oradan eksilen sadece bir çuval un değildi. Oraya eklenense bir ömür omuzlarında taşıyacaklarıydı.

Giderken böyle olacağını bilemedi Selim. Korkusu korkuydu ya, yine de bilemedi. Öyle de olsa gittiğine bir gün bile pişman olmadı.

Kapıda Ayşe'nin çipil gözlerinin iğnesiyle karşılaştı. Sorsun hele, söyleyecekti. İnsanlık öldü mü, diyecekti. Hayvan mı, insan, can. Bundan gerisini aklının ucundan geçirse, cin gibiydi Ayşe, gözünden yakalardı. Ağzını açıp tüm kasabayı ateşe verirdi üstelik. Selim'den geriye bir kemik kalmayana dek ateşini kusardı. Bilirdi öfkesini Selim. Önünde durulmaz, yatışmaz, ağza göze alınmazdı. Öyleyken kalkıp gitmişti işte. Sorsun, insanlık diyecekti.

Hiçbir şey demedi Ayşe. Kapının önündeydi, kenara çekildi. Öfkesini susmuştu. Beyaz yüzü kızarmış, kasları gerilmiş, çipil gözleri kızarmıştı bu yüzden.

Koca gövdeli Selim, suçunun ağırlığıyla küçülmüş, omuzları yerde, korkudan aksayarak avluyu geçip evine girdi. İnsanlık, diyecekti de başka bir şey demeyecekti. Konuşmadılar.

Un nereye gitti, kimse sormadı. Kimse söylemedi. Ama herkes bildi. Yıllar sonra bile.

Ayşe ikinci çocuğunu doğuracaktı, sonra üçüncüsünü. Günler geceler hep aynı bahçede, aynı yorganın altında geçecekti. Ama bir çuval un, Selim'le Ayşe'nin arasında duracaktı hep. Kimse o çuvalı ne açıklayacak ne de unutacaktı.

ÇAKILTAŞI

Artık trenler bu istasyona gelmiyordu. Şehir, gölün öte yakasına doğru gelişti, demiryolu oraya kaydırıldı. Pastan görünmeyen terk edilmiş yol, bir treni taşıyacak kadar sağlam değildi zaten. Bunu, tüm makinistlerin biliyor olması gerekirdi. O sabah sisli gölün kenarında, ölü bir yılan gibi uzanan yolun ötesinden, istasyona yaklaşan bir karaltıyı bu yüzden hayra yormadı Peri.

Önündeki rüzgârla geldi, ağır ağır durdu kara bir tren, istasyon binasının önünde. Makinist, uzun zamandır hiçbir trenin uğramadığı bu ücra istasyona niye gönderildiğini anlayamıyordu bir türlü. Trenle birlikte o da puflayıp durdu. Bir yolcu indi vagonların birinden. Sadece bir yolcu. Yalnızca onun için gelinmiş gibiydi buraya. Homurdanarak hareket etti tren. Önüne rüzgârını katıp gitti.

Gövdesi, eli, gözü kocaman, dev gibi bir adamdı istasyondaki. Saçının önünden bir tutamı ışıklıydı. Çırpıntılı gözlerle önündeki izbeliği taradı. En üst katın penceresinde, perde kıvrımları arasında saklanan kızı buldu. Alışık adımlarla içeri girdi. Sırtındaki çuvalı yere bıraktı.

Peri telaşla indi merdivenlerden. "Kimsiniz, ne arıyorsunuz?" diye bağırdı korkuyla. Adam duymuyordu onu. Oraya buraya dağılmış eşyaları toplamaya başladı.

Sedirde oturacak bir yer açtı kendine. Çıktığı uzun bir yolculuktan aylar sonra evine dönmüş gibiydi. Her şeyi özlemiş gibi. Asma ne çok yapraklanmış bu yıl. Ama bu çiçek, soluyor mu ne? Hani deyiverecek. Ya da yeni gelmemiş de, hep orada yaşıyormuş gibi. Birazdan akşam kahvesini isteyecek. Bu yıl erken düşen yağmurlardan söz edecek. Öyle bakacak Peri'ye, bakacak.

Dağı içine alamayan bir küçük göl. Sınırlarına dayalı. Iki cılız ağacın arasında duruyor Peri. Ayak bileklerini gıdıklıyor gölün soğuk suyu. Durmak ve yürümek arasında kalmışlığı acıtıyor canını. Su mu yükseliyor ne? Bileklerini aşıyor çırpıntılar. O mu yürüyor yoksa? Eteğinin uçları ıslandı. Bacaklarına yapışıyor şimdi. Dağdan soğuk bir rüzgâr esti. Göle getirdi dağın kokusunu. Titredi gölün yüzeyi. Titredi, üşüdü Peri. Beline dek suyun içindeydi artık. Su, ilk girdiği kadar soğuk gelmiyordu.

Durmadan konuşuyordu adam. Kısa kesik durakları heyecanını ele veriyordu. Anlamaya çalışıyordu Peri. Yıllardan sonra ilk kez duyduğu, kendisinden başka birinin sözcüklerine ne anlam vereceğini kestiremiyordu. Ne işi olabilirdi bu adamın evinde?

"Ne kadar uzakmış burası," diyordu adam. "Tren de çok yorucuydu."

Sedire oturup ayaklarını altına topluyordu. Şaşırıyordu Peri. Bir yabancı... Nasıl da tanıdık.

"Bu yıl yağmurlar erken başladı," dedi adam.

Bakır cezveyi mangala sürdü Peri.

Geriye bakmıyor şimdi. Baksa, cılız ağaçların yanında mı, ilerisinde mi olduğunu görecek. Bakamıyor. Suyun yüzeyinden yansıyan kaypak görüntüler oyalıyor onu. Dağın dalgalı görüntüsü, göğün yarı mat hali, uçup giden bu-

lutların gölgeleriyle eğleniyor. Hayır, hiç görmüyor gölü. Derinliğini düşünmüyor.

Cezvedeki köpüklü kahveyi iki fincana pay etti, karşısına oturdu adamın. Bilincinin çok gerilerinde, hiç habersiz yaptığı bir anlaşmaya uyuyordu sanki. Uysal, direnmesiz... Nedense? Rüyalarda da böyle olmaz mıydı? Her şeyin bir nedeni olur muydu orada? Nedense. Bir rüyada olduğunu düşünüp neden aramadı Peri. Arayamazdı adamın kapkara bakışları üzerindeyken. Arasa da bulamazdı bakışların değişen biçimlerine takılmışken aklı. Elinde soğuyan kahvesiyle, daha önce hiç bu kadar çeşitlenen bir bakışla karşılaşmadığını düşündü. Bakışların her biri bir kelebekti sanki. Tek tek adamın gözlerine konuyor, o hayranlıkla seyrediyorken kelebek uçuyor, yerine bir başkası konuyordu.

Sessizce kahvelerini içtiler. Az önceki rahat tavırlarından eser kalmamıştı adamın. İçeri hiç çağrılmadan girip kendine oturacak yer açan adam bu değildi sanki. Konuşmakta zorlanıyordu şimdi. Bakışlar yüzünden, diye düşündü Peri, hep bakışlar yüzünden.

Yıkılmak üzere olan istasyon binasının haline baktı adam. Bekleme salonundan bozma bu evin yarı ahşap yarı taş köhneliği içine yuvalanan kadının yalnızlığına baktı.

Adamın bakışlarındaki soruyu yanıtladı Peri:

"Babam istasyon şefiydi buranın. O ölünce trenler de gelmez oldu."

"Burada yalnız başına, nasıl?"

"Yazıyorum," dedi Peri. Yaşamasına yetecek tek şeyi böyle rahatça söyleyebildiğine şaşırdı bir kez daha.

Adamın gözleri parladı.

"Neler yazıyorsun?"

"Öyküler," dedi Peri. "Gölün kıyısından topladığım öyküler."

Adam bir coşkuyla ceplerini karıştırmaya başladı.

"Yanlışlıkla indim bu istasyonda. Trenin güzergâhını değiştirmişler bugün, öyle olunca da... İşe bak, göl öyküleri ha, başka neler yazıyorsun?"

Sorusunun yanıtını almadan cebinden bir tomar kâğıt çıkardı.

"Bende de bir öykü var, ama yarım bırakmış yazan. Yıllar önce yine böyle bir istasyondan satın almıştım. Yolculuklarda okumak için."

Peri atıldı kâğıtlara doğru. "Bana mı getirdin?" diyecek oldu, sustu. Adam buraya yanlışlıkla geldiğine göre... Ama bilincinin gerisinde, ondan habersiz yapılan anlaşma, bu yanlışlığı kabul etmiyordu nedense. Nedense? Peri neden aramayı bırakmıştı çoktan.

Adam kâğıtları elinde tutuyordu hâlâ. Yıllardır yanından ayırmadığı öyküyü ezberinden okuyabilirdi.

"Küçük bir taşın öyküsü bu."

Durdu Peri. Bir adım geriledi. Çocukken topladığı taşlar gelmişti aklına. O taşlarla birlikte, yastığının altında biriktirdiği sözcükleri ve o sözcüklerin bir öyküyü tamamlamaya yetmediğini düşündü aynı anda.

"Sütten beyaz bir taş mı?" diye sordu.

Adam gölün yüzeyindeki değişen gölgeler gibi bakıyordu şimdi. Gölün gümüşsü parlaklığıyla bakıyordu. Çoktandır beklediği buydu Peri'nin. O her sabah göle bakıp bir gün onun çağıldayarak ona gelmesini beklememiş miydi? Gelmişti işte. Sonunda göl ona gelmişti. Adam gölün uğultuları kadar yakın bir sesle, "Evet, sütten beyaz bir taş," diye yanıtladı.

Yarım kalan öyküsü yıllar sonra gelip onu bulmuştu demek. Peri, heyecandan kısılan sesiyle, "Ne yazıyor öyküde?" diye sordu zorlanarak.

"'Ben bir sapanım... diye başlıyor öykü. 'Sen de bir taş. Ben seni atsam kırk gün kırk gece uzaklara, sen dağ-

ları, tepeleri aşıp yine bana gelir misin?' diyor."

"Küçük taş gelse yine atmaz mı bu sapan onu?"

"Atar herhalde."

"Atıyor mu peki?"

"Bilmiyorum, bundan sonrası yazılmamış. Sen yazmak ister misin?"

Birlikte kâğıtlarda yazılanlara bakmaya başladılar. Koca adam ve Peri. Sayfanın düzleminde, ölü balık gibi serilip yatan sözcükler, canlanıverdi birden. Yerleşti ikisinin de hançeresine. Unuttuğu bir dili yeniden konuşmaya başlıyordu Peri. Adam yıllardır ezberinde niye tuttuğunu bilmediği sözcükleri ilk kez seslendiriyordu.

Aynı öyküde buluşup o öyküyü tamamlamaları hiç zor olmadı bu yüzden.

Bulanıktı gölün dibi. Uğultulu bir basınç oluştu kulaklarında. Dağın görüntülerini görebiliyordu hâlâ. Biliyordu, oradaydı hepsi. Gök, dağ ve güneş. İki cılız ağaç, gölün kıyısında. Onlar orada güvenle durdukça içi rahatladı. Bıraktı kendini. Hiç devinmedi, çırpınmadı Peri. Küçük bir taş gibi kıpırtısız, gerilen lastiğin ona kattığı hızdan kurtulmuş, yavaşça dibe çöktü.

Özgün dili ve ele aldığı konulara duyarlı yaklaşımıyla Berna Durmaz kendi okurunu yaratacak bir öykücü...

Berna Durmaz, ilk kitabı *Tepedeki Kadın*'la okurlardan da, edebiyat dünyasından da büyük ilgi görmüştü. Yeni kitabı *Bir Hal Var Sende*'yle ustalaşmaya giden yolda çok yol aldığını gösteriyor okurlarına.

Berna Durmaz, çoğunluğunu kadın ve çocukların oluşturduğu öykü kişilerini yazıyor; ıssız kasabalarda yaşayan, bir yandan hepimiz için tanıdık, bir yandan da alabildiğine yabancı... Durmaz, tümüyle kendine özgü bir öykü atmosferi kuruyor. Alışık olmadığımız, imgelerle yüklü, şiirsel diliyle bizi bu tuhaf dünyaya konuk ediyor. *Bir Hal Var Sende*'yi okurken, yaşadığımız bunca şiddetin, hoşgörüsüzlüğün, nefretin kaynağına yaklaştığımızı hissediyoruz. Okurunu rahatsız eden, gene de içinde kaybolmak istediğimiz öyküler bunlar...

Kapak resmi: JEAN-FRANÇOİS RAFFAËLLI

ISBN 978-975-07-1

8 TL
KDV DAHİL

9 789750 715150